Malustyik János

Találkozásom az Eszterházy kincsekkel

(Életem regénye)

A borítót tervezte
Mikó József
Középiskolai tanár

A könyvet
szerkesztette és összeállította
Kovács Tibor

Brandenburg Gyula
és
Malustyik János
megjelent könyvei

Vakuvillanások 1-2
Filmsztárok Mélykúton
Malustyik János ponyvaregény gyűjteménye
Találkozásom az Esterházy kincsekkel

Ezek az alkotások olvashatók
a következő internet címen:

www.scribd.com/malustyikjanos

További honlapok:
csillagvizsgalo.multiply.com
http://www.youtube.com/user/salgajancsi

Malustyik János

Találkozásom az Esterházy Kincsekkel.

Életem regénye.

Szerzői kiadás

Mélykút

2012

"Ha lenne még idõm elég Talán mindent megértenék Ha lenne még idõ elég Talán mindent elmondanék..."

"Egy ember addig él, amíg emlékeznek rá."

Malustyik Jánosné Romfa Gizella
1947-1978

Szvetnik Joachim
Kossuth díjas ötvös művész
1927-1988

Molnár György író
1928-2010

Szvetnik Lajos
Állami-díjas feltaláló
1943-2011

Fehér István író
1934-2012

Az élet olyan, mint a viharos tenger, melyben csak dolgozik az ember.
S ha egyszer céljára talál, csónakját felborítja a halál.

A könyv létrejöttéhez segítséget
nyújtott Baráth Alexandra

Szerkesztette és összeállította
Kovács Tibor

„Hisz az nem úgy megy, hogy nyugodtan felidézzük a múltat, tárgyilagosan mérlegeljük.. Hihetetlen, de szinte vakuvillanásként jutnak eszembe az események.”.

(Ezek az emlékek 1970-es évektől jöttek elö.)

Majdnem a faluszélén volt egy hangulatos kis kocsma az Eötvös utcában. Napközben nem sok látogatója volt, mivel a tsz beszervezés végett a munkabíró lakosság akkor még aktívan dolgozott. Csak az idősebbjei, akik már olyan nyugdíjas félék lehettek, és egy-két cigány ember ácsingózott. Kiszolgálást a közkedvelt Maca néni alkalmazta, mindenkivel tudott kellemesen csevegni, ha magyar ember volt, ha cigány, ezek után igen népszerű asszony volt.

Estefelé, mikor már a tsz-tagok végeztek a földeken, igencsak megszaporodtak a szomjas vendégek. Egyesek történeteket meséltek, főleg az idősebbjei a fiatalságukról, a háborús eseményekről, politikáról. Én abban az időben vettem egy kis házat és így keveredtem arrafelé.

Előtte igencsak ritkán jártam arra, esetleg nyáron, mikor a barátaimmal mentünk ki a kopolyába fürdeni. Kocsmába sem igen jártam, mert albérletben éltünk a nejemmel, fiammal és igen- csak szorgalmasan gyűjtöttük a pénzt, hogy valamikor házat vehessünk, ami csak a miénk.
Így sikerült arra laknom, és igyekeztem az arra lakó emberekkel kontaktusban lenni, és új barátokra lelni, legyen magyar vagy cigány származású. Időközben megismerkedtem egy hozzám

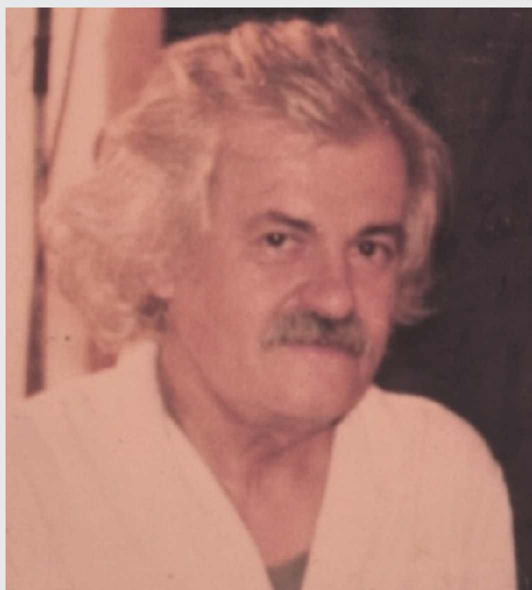

hasonló (pár évvel fiatalabb) fiatalemberrel, ráadásul ő kőműves szakmával rendelkezett. Úgy láttam én is szimpatikus vagyok neki, és így több esetben kikértem a véleményét építkezésem következtében. 1978-ban tragikus esemény történt életünkben, fiammal. Meghalt a szeretett feleségem, betegség következtében. Azt a fájdalmat nem lehet szavakkal kifejezni. Halála előtt feleségem a szomszéd elvált asszonyt rám taksálta, ha bekövetkezik a vég. Megtartottam a gyászévet, és végakaratát teljesítettem. Összekerültünk Annával, és az új asszonnyal folytattuk az elkezdett építkezést.

Sok esetben kikértem véleményét Béla barátomnak az építkezéssel kapcsolatban.(kőműveseknél dolgoztam, mint segédmunkás) Be-betértünk egy-két sörre barátommal a fent említett kis kocsmába. Hallgattuk az idősök meséit, vagy a roma emberek történeteit. Hétvégenként szombaton is bebetértünk egy jó hideg sörre. Egy szombat este arra leszünk figyelmesek, hogy nyílik a kocsmaajtó, és egy szürke lódenkabátos, nagy hajú, számomra idegen, (akkor láttam először,) betér a kocsmába. A benn lévők nagy üdvrivalgással fogadják. Az idősebb italozókkal szívélyesen kezet rázott, és mindjárt ott a kocsmai személy, felének ki mit iszik alapon rendelt italt.

Sőt még a Maca néni is nagy örömmel fogadta, és halljuk, hogy megjegyzi: Johák, de régen láttunk, mi van veled ott Pesten? Mi erre a kijelentésére a kocsmárosnak jobban odafigyeltünk az illetőre. Eléggé gyűrött kabát volt rajta, látszott, hogy nem mostani darab. Időközben a fogyasztás megindult, amit az illető kirendelt, és sokan körülállták. Úgy láttam, nagy szeretettel és örömmel vették, hogy körükben láthatták. A számomra ismeretlen egyén odament a sarokban lévő igen népszerű cigány emberhez. Elkérte a hegedűjét, és valami csodálatosan elkezdett játszani rajta. A zsibongás is mindjárt abbamaradt, és a kocsma közönsége mély áhítattal hallgatta Johák játékát. Sír a mező, sír a haza… c dalt is énekelte. Én ledöbbenve hallgattam, és kérdezem a Béla barátomat, ki ez az illető, hogy így tud játszani és ilyen nagy örömmel fogadták, mikor belépett. (Gondoltam, nem egyszerű vándor muzsikus lehet, de akkor halvány fogalmam sem volt, ugyan ki lehet ez a Johák, és mi lehet a foglalkozása) Kérdezem mindjárt, mikor a számnak vége volt, honnan keveredett ez az „úriember" ide, mivel hallottam, hogy kérdezték, mi újság Pesten?
Barátom tájékoztatott mindjárt, hogy ki ez az ember, aki megvendégelt egy-egy sörrel bennünket: úgy hívják, hogy Szvetnik Joachim, és Pesten dolgozik, és ötvös. Én akkor azt sem tudtam, hogy mi az, hogy ötvös. Megköszöntük az italt és tovább folyt az élet ki kinek a társaságában. (Ki gondolta azt, hogy később az életem meghatározója lesz ez a nagy hajú bohém ember, ez a Johák!)

Több történetet is később hallottam a kocsmában Johákról. Idős édesanyjával lakott itt a kertek alatt egy takaros kis házban. De már a mama „elment”, csak ő van már egyedül. Hétvégeken szokott hazajárni, és a házkörül tesz-vesz, amit éppen kell és szükséges. Fiatal koráról is kezdtek mesélni, hogy ez az illető valamikor pénzt hamisított, letartóztatták, és azután került fel Pestre. Gondoltam magamban: jó firma lehet, ha már pénzt is hamisított. Akkor a pénzhamisítást, és mai napig is igencsak büntetik, hogy keveredett ki a pénzhamisításból nem is nagyon érdekelt.
Több esetben a Kopolyába bravúroskodott, kitűnően tudott úszni, egyszer egy gyereket ki is mentett a vízből, így mesélték. Akkor olyan mély volt az a kis tó, hogy a cigányok még a lovat is ott úsztatták.

Környékünkben Mélykúton más nyílt víz nem volt, ahol fürdési lehetőség is lett volna abban az időben. Johák is itt a Kopolyában tanult meg úszni az ő idejében, mások elmondása szerint.
Így és ilyen elmondások alapján hallottam Johákról az 1978-79-es években. Láttam több esetben is, de különösképpen nem volt egymással semmi kapcsolatunk. Én az amatőr fotózással foglalkoztam, sőt a Mélykúti Művelődési Házban fotófoglalkozásokat tartottam általános iskolás gyerekeknek. Iskolai program volt különböző foglalkozásokat tartani. Délutánonként sportfoglalkozás, énekkar, színjátszó csoport, sakk szakkör és fotószakkör. Én ötödik osztálytól nyolcadikosig. (Gyerekeknek) tartottam fényképészeti alapfoglalkozásokat a Műv. Házban hetente egy-két alkalommal kedden és pénteken kedden elméleti foglalkozás volt, pénteken gyakorlati (fotózási nap volt). Tavaszi és nyári szünetben, sőt több alkalommal még a téli szünetben is elvittem őket fotó kirándulásokra.
Jártunk Szegeden, Kiskőrösön, Baján és Budapesten is több éven keresztül. Sokszor nyolc-tíz gyerek volt a csoportban, így a nejem is jött velünk felügyelni rájuk. Mert azért volt köztük sok huncut kölyök, aki mindig másfelé akart menni, mint ami a programban volt.

Így éldegéltem és egyre jobban elmélyedtem a fényképezés technikájában. Későbbiek folyamán már az új Műv. Házban külön fotólabort kaptunk, és felnőttek is jöttek, mert elterjedt, hogy milyen aktiv élet van ott. Ideiglenes működési engedélyt kaptam a Megyei Tanács művelődési osztályától, és kértek, ha lesz lehetőségem rá, szerezzem meg a fényképész vizsgát (akkor még 3. szakmaként, érettségi nélkül is lehetett fényképész vizsgát tenni).
A községben én voltam a „kontár" fényképész, mert volt olyan időszak, mikor nem volt pár évig itt fényképész. Egyre jobban elterjedt, hogy ki vagyok, mi vagyok, és szabad időmben mivel foglalkozom.

Előző könyvemben megírtam már, hogy Kakas Feri barátommal a filmezéssel is behatóan foglalkoztunk. Több filmkamerát is kipróbáltam, először szovjet Kvarc, majd (Tsz vásárolt egy filmkamerát, nekik is volt amatőr klubjuk, „Lada" nevű kamerát) és végül egy japán Chinon kamerával dolgoztam. Igény volt a filmezésre, mert abban az időben nagy dolog volt a lakodalmat megörökíteni mozgófilmen, nem csak fényképen látni az eseményeket. Én kb 50 lakodalmat filmeztem, először fekete-fehér, majd később már színes filmre (mai napig is legtöbbje megvan, már átírtam őket DVD-re). Múltak az évek, egyre több fénykép és film készült a falunkban általam, én voltam akkor a „valaki"fotózás és a filmezés terén. (Minden dicsőség idővel kopik.)

Múltak az évek, és eljött az 1979-es év ősze, szüreti bálra készültünk. Tudniillik, hogy a z Új utcai sarok és a Dankó utcai sarok találkozásánál elég nagy a tér, és előtte már mi, az utcai lakosok itt tartottunk májusfatáncot, nyáron aratóbált, és most készültünk a szüretibál megtartására.

Pénteki nap volt már, söprögettük több asszonnyal a köves utat, mikor megállt egy Skoda személyautó, és kiszállt belőle a korábban elmondott, nagyhajú pesti ötvös, a Johák. Azt mondja nekem, menjek már oda a nagykapunkhoz, mert szeretne velem beszélni. Igencsak meglepődtem, vajon mit akar ez tőlem, tudtam, hogy az illető építkezik, mert láttam, hogy a hét folyamán téglát, cementet vittek be oda, ahhoz a házhoz. Arra gondoltam: biztosan kellene neki hétvégére alkalmi munkás, és engem akar meghívni valami melóra. Erre a kapunkban kijelenti, hogy hallotta, foglalkozom fényképezéssel és szeretne velem egy-két csecsebecse tárgyat lefényképeztetni, mert a nagy sietségben fennmaradt a fényképezője Pesten, és most hoz olyan tárgyat, amit le kellene fotózni.

Mondtam neki, semmi akadálya annak, menjen haza, és egy félóra múlva ott vagyok. Azt mondta, kifizeti a munkámat, csak a fényképek vasárnap estére kellenek neki, mert vasárnap este indul vissza, és szeretné a kész fotókat a tárgyról vinni. Megnyugtattam, hogy készen lesznek, ugyanis itthon is van fotólaborom, ahol képeket szoktam készíteni. Úgy láttam rajta, igencsak megörült neki, hogy talált egy fotóst itt a faluban, és ráadásul közel az ő lakásához. A mai napig nem tudom, hogy kinek a javaslatára kerültem Joachim látókörébe a fényképezéssel. Meg sem kérdeztem az évek alatt, ő sem mondta soha, ki mondta neki az én személyemet. A házvezetője mondta később, hogy a Johák nagyon ideges volt, pénteken reggel korán jött Pestről, és amikor kicsomagolta a cuccait, akkor vette észre, hogy a gép ott maradt Pesten. Szaladgált, vesz egy másikat, de akkor itt komolyabb gépet nem lehetett kapni.

Valószínű a Bözsi néni említhette neki, hogy van itt a közelben egy fickó, aki konyít valamit a fotózáshoz. De szerintem a mami sem tudhatta, mennyire otthon vagyok a fényképezés területén. Akkor még ment javában a fotó klubvezetés a Müv, Házban.

A megbeszélt időben megjelentem a Honvéd u. 41 sz. alatt Joachim nagykapujában. Mindjárt észrevettem a kerítés lágerre jellemző stílusát, és egy irgalmatlan vastag láncot, amivel a két kapuszárny össze volt láncolva és lakatolva.

A kertben fák és virágok voltak, de már látszódott a leendő ősz jelei. Szőlőlugas is volt, szinte roskadoztak a szőlőfürtök, csodálatos látvány volt elősszörre. Gondoltam magamban: ez nagyon védheti a szőlőjét, ha ilyen bazi nagy lágerre jellemző kerítést készített a tolvajok végett. (Ki gondolta volna, hogy ebben a kis alacsony paraszti jellegű házban milyen értékek lapulnak?)

Senki nem volt az udvaron, és észrevettem a csengő nyomógombját a kiskapun belül rejtve. No ez még a csengő nyomógombját is rejtegeti, de mi a fenének, ha valaki be akarna menni, ha nem néz alaposabban körül, észre sem veszi. Jó erősen megnyomtam a nyomógombot, erre istentelen nagy csengést hallottam benn a folyosón, gondoltam: na barátom, erre csak kijön valaki!

Jött is a tulajdonos fehér köpenyben és a fején valami nagy szemüvegféle volt. Hirtelen úgy tűnt nekem, mint valami professzor a kórházban, csak még a hallgató hiányzott a nyakából. Úr Isten, mit javíthat ez, hogy így nekiöltözött, engem meg fényképezni hívott, egy kicsit bizalmatlan kezdtem lenni. Majdnem rinyáltam is egy kicsit, mikor ismét beláncolta a kaput és a kulcscsomót a nadrágja zsebébe tette. Volt a kulcskarikán vagy 30 kulcs, kisebb-nagyobb, fogalmam sem volt mit zárhat ez ennyi kulccsal. A nadrág erősen kopott, úgynevezett bársonynadrág volt valamikor, de elég viseltes volt és annak feneketlen zsebében tűntek el a kulcsok. Egyelőre a világos folyosón voltunk, és elővett egy gyűrődött dobozt. Két-három valamilyen vas, bronz, vagy ki tudta akkor még milyen anyagból volt az a micsoda. Kinézni nem tudtam semmit belőle. Szerintem még föld is lehetett a tárgyon, mert mintha rozsdás is lett volna. Akkor azt mondta, ezeket így dobozostól kellene lefotózni, majd kiöntötte őket, és szétszortírozta a darabokat. Egyelőre ennyit kért, pár felvétel lett a kezdő fekete-fehér filmen, a többi fotót majd délután és estére, és ha marad még felvétel, vasárnap folytatjuk, ő addig javítgatja.
A fényképezés számomra akkor nem sokáig tartott. Megnyugtattam: minden úgy lesz, ahogyan kérte, majd jövök és fotózunk. Mai napig nem tudom, mi lehetett az a tárgy, de a fotózással és a fényképekkel nagyon meg volt elégedve, rendre kifizetett, és én úgy gondoltam, ezzel el van intézve.

Hanem egyszer ismét megkeresett és mondta, hogy szeretne Pestről hozni egy nagyobb tárgyat, és azt a tanítványával szeretnék megjavítani, elvállalom a fotózást, amely nekem is érdekes lesz?

Csongor és Tünde a szállító járművön.

Nem tért ki bővebben a tárgy mibenlétére és nagyságára sem, sőt a tanítványát sem láttam addig a napig, míg a tárgyak meg nem érkeztek. Nagyon titokzatoskodott, mert mindig attól tartott (mondta is), hogy valaki betör hozzá, és elvisz valamit tőle. Én addig a műhelyébe nem jártam, nem láttam milyen felszerelése van, különösebben nem is érdekelt.
Soha senkit, akit személyesen nem ismert, be sem engedett, igencsak kevesen látogatták meg, mert ő nem beszélgetni járt haza, hanem dolgozni.

Talán legtöbbet azok jártak hozzá, akik már korábban is személyesen ismerték és kapcsolatban álltak vele valamilyen szempontból. Leginkább a szomszédja látogatta, meg aki csak átnézett, és ha látta, hogy idehaza van Joachim, átjött pár szóra, no meg egy-két pohár borra.(Hátsó kertben szőlő volt és nagy szüreteket szokott tartani elmondása szerint)
Én akkor, 1980 őszén a Mélykúti Vegyes Ipari KTSZ-ben dolgoztam, mikor a szobrok megérkeztek. Így nem voltam ott a lerakodásnál, hanem már estefelé, mikor végeztem, elszaladtam hozzá, hogy mik is vannak nála? Akkor láttam először a Csongor és a Tünde szobrot, siralmas állapotban. Meg is lepődtem azon, hogyan fogják ezeket kijavítani, és mi lesz az én feladatom a javításuk közben. Annyit azért láttam, hogy igen- csak sérült szobrokról van szó, de hogy ezek hol sérültek meg, és hol vannak ezek Budapesten, azt csak Joachimtól tudtam meg később, esti beszélgetések alkalmából.
Budán, a várban, a Nemzeti Galéria főbejárata előtt látható még ma is a két restaurált szobor.
Szobrok alkotója Ligeti Miklós szobrászművész (l871-1944) volt az 1900-as évek elején. A második világháború idején sérültek meg, vagy a németek harcai (lövések), vagy az oroszok támadásai következtében. (Géppisztoly találat, sőt gránát találat is érte őket) Egyik szobor (Csongor) lábafeje hiányzott, ezt a hiányt pótolni kellett.

Tünde javítása Mélykúton.

Szvetnik Joachim és Krach Ernő

Lövések következtében lyukak keletkeztek rajtuk, több mint 20 db. Tünde fején nagy lyuk tátongott (szinte tenyérnyi), ezt a hiányt is pótolni kellett. Eleinte az volt a feladatom, hogy bújjak a szobor belsejébe, és 12 Voltos lámpával világítsak (este történt), hogy be tudják rajzolni a
világító lyukakat, és bekarikázták szerintem zsírkrétával. Majd napközben lefényképeztem a bekarikázott helyeket, amelyek javítandók voltak. A nagyobb sérülésekről is készítettem sok felvételt (színesben és fekete-fehérben is). Így több mint ötven felvétel készült, amit Joachim vitt vissza Pestre magával valakinek megmutatni.
Ekkor ismertem meg Karch Ernőt, Joachim munkatársát, és mint barátját (Joachim elmondása szerint ő volt Ernő esküvőjén a tanú!) Ernő igen szorgalmas tanítvány és szeretett munkatársa volt Joachimnak, soha rossz szót nem hallottam rá, vagy róla az évek alatt. A munkálatok alatt rendkívül sokat és szorgalmasan dolgoztak, mivel úgy mond maszek munka volt ez nekik. Két külön helyen végezték a munkákat: az egyik szobor a Joachim garázsába került, a másik az udvaron felpócikolt emelvényen volt. Nagyon nagy, nehéz bronz szobrok voltak (1,8 méter magas, 2,2 méter hosszú, 1.15 méter széles), nem volt könnyű mozgatni őket. A helyi lakosok, akik erre jártak, megálltak és a kerítésdrótba kapaszkodva nézték az ismeretlen nagy szobrokat.

Azt gondolták, és ment is ilyen fajta duma, Joachim talán megvette őket, és a kertben akarja felállítani? Ugyanis a bejáratnál jobbra van egy kis földkupac öszszehordva, és azt gondolták egyesek, hogy oda lesznek fel- állítva.(Joachim elgondolása szerint a mell portréját szerette volna oda elkészíteni, de sajnos már arra nem került sor az életében).
Én szorgalmasan dolgoztam idehaza, mikor Joachim üzent, hogy jöjjek, fotózni kellene a munkálatokat. Úgy gondolom, akkor érlelődött benne és bennem is a mi barátságunk.
Én nem erőltettem az ott tartózkodást, amit kértek tőlem, elvállaltam, becsülettel elkészítettem, és éltem a további életem. 1981-ben átadták a szobrokat, amelyek igazán csodálatosak voltak, szinte senki sem gondolta azt, hogy milyen eseményeken mentek keresztül e becses értékes szobrok. Ma is láthatók Budapesten a Nemzeti Galéria főbejárata előtt, csak most már igen szennyezett állapotban. Véleményem szerint nem ártana ismét egy kis felújítás.
Kéthetente járt haza, ha kellett a háznál valamit rendbe hozni több esetben segítettem neki a felújításoknál, a Gyetvai Pista bácsival (Babec) szennyvíz aknát készítettünk a műhely oldalánál, ahol el lett itatva a földbe a felesleges mosóvíz, amelyben a tárgyakat tisztította. Ekkor már Joachim panaszkodott egészségére, hogy fullad, nem jó érzi magát.
Kicsit lepihent, utána újult erővel kezdett a munkához, tervbe vette, hogy a központi fűtéséhez az udvarról csővezetéken kifolyatja a gázolajat a befúvó kazánhoz.

Egy 1000 literes tartály volt az udvaron a garázs mellett, majd csőrendszer kb. 15-20m hosszan és a kazánházban ismét 1000 literes tartály következett. Onnan szippantotta be az olajat a kazán.
Ennek a csőnek a földmunkálatait ismét egy hűséges ifjúkori barátja segítségével (Babec)
Pista bácsi „asszisztálásával”sikerült megoldani.
Azután jó darabig nem találkoztunk, mert szinte eltűnt! Akkor még nem tudtam, miért nem jött haza jó darabig. Azután tudtam meg, hol is járt, mikor megjött, és elmesélte, hogy Németországban jártak a tanítványával szarkofágot restaurálni (koporsót). Lütetsburgban, Dodo von Inhausen und Knypphausen gróf meghívására.

Esténként hosszasan mesélte kinti életüket, és hogy milyen munka is volt a restaurálás. Nagy kihívásnak tekintette ezt a feladatot, mivel a szarkofág 1632-ben készült. A II. világháború végének zűrzavaraiban feldúlták.
Elmondta a munkán kívüli eseményeket is: több esetben együtt reggeliztek a grófi családdal, sőt a grófnővel és gyerekeivel együtt fürdöttek a kastély uszodájában is.
Egyszer azzal a kérdéssel fordult hozzám: János, többektől hallottam, hogy te nem csak fényképezni tudsz, hanem filmezéssel is foglalkozol.(Ki adhatott ki rólam ilyen információt, ma sem tudom, mivel csak a fotószakkörön belül és lakodalmakban filmezgettem.)
Temészetesen nem tagadtam le, de nem is tudtam erre mit mondani, ugyanis a filmeket itt nálunk nem lehetett megvásárolni. Általában Baján szoktam venni, fele fekete-fehér, fele színest egy-egy lakodalomra. Kevés megrendelőm volt a filmezésre, ugyanis forgatás után a nyersanyagot hívatni kellett és pluszban még vetítőgép is kellett hozzá. Abban az időben ez elég nagy anyagi kiadás volt. A fotófoglalkozásokon, amikor a filmkészítés volt kiírva, természetesen a fiatalokkal is megismertettem az akkori filmtechnikát. Szovjet Kvarc 2. filmfelvevővel dolgoztunk a fotósaimmal. Majd vásároltam időközben egy Chinon super 8-as japán kamerát, ami már a Kvarchoz viszonyítva igen nagy előrelépés volt.
Ezt meg is mutattam a Joachimnak, és ő azzal a gondolattal volt, hogy egy következő tárgyat, amit majd restaurál, filmre veszünk. Meg is állapodtunk abban, hogy veszek filmeket, és kísérletképpen elkezdünk filmezgetni, a filmek előhívását ő megoldja, múzeumon keresztül.

Ekkor mondta meg nekem, hogy ő már elvállalt egy úrmutatót, amelyet széttördöstek. Budapesti lakásán van, legközelebb lejön, hozza is, és hozzákezdünk. Én a filmezéséhez, ő pedig a restaurálásához.
Én vagy a nejem minden hét keddjén mentünk Bajára az Ofotértba anyagért (filmekért, vagy az elkészült fényképekért). Mint ahogyan már fent említettem, nagyon sok felvételt készítettem kis- gyermekek születésnapjairól. Általában minden hétre akadt fotózni való. Fényképezőgépek is voltak itt egyeseknek családokban. Rajtam kívül nagybani fotózással még akkor mások nem foglalkoztak. Én tanítottam ki 15 év alatt kb150 gyereket alapszinten a fotózás tudományára. Joachimra visszatérve: mire ismét hazajött, én már 10 tekercsfilmmel vártam. Meglepetésemre ő is hozott Pestről 10 db-ot, térültfordult a folyosóján egyet-kettőt a papírdobozzal. Később elővett egy másik papírdobozt.
Egy kicsit meg is rázta, zörgött fémesen valami. Kihozta az előtérbe, ott volt természetes világítás és nagy asztala, ott szeretett dolgozni. Egy kicsit félve, de lassan kiöntötte az asztalra előkészített vászonruhára. Akkor ott én nem sok mindent láttam ki ebből a tárgyból. Gondoltam is, hűha itt lesz mit filmezni, mire ez a tárgy összeáll eredeti formájába! Akkor Joachim elmondta, mi is ez a tárgy és mi a története, tudta ő, hogy neki ezen a tárgyon sokat kell dolgozni.

A vöröstói úrmutató a XVIII. században készült aranyozott ezüstből és aranyozott sárgarézből. Az úrmutatót ellopták a barnagi templomból az 1960-as évek végén.
63 db ra törték szét, hogy törtaranyként eladogatják, de rájöttek, hogy nem színarany, így az eladás elmaradt. Több esetben tervezték a helyre- állítását, de csak 1983-ra teremtették meg az anyagiakat hozzá. Így kapta meg Joachim törtként (szinte 80%-os roncs) a helyreállításhoz az úrmutatót.
Nagy gonddal fogott hozzá, először is összeválogatta a darabjait, melyik hova tartozik. Ragacsos papírlapra összerakta, és ott már látszott az eredeti körvonala és nagysága, mindössze csak 8 db úgynevezett rozetta hiányzott, ezeket kellett pótolni, legyártani.

A restaurálás minden lényeges mozzanatát filmeztem, és gyakran fotóztam is, örömmel készítettem a felvételeket. Kezdett bennem kialakulni egy bizonyos szint a műtárgyak iránt. Azelőtt, hogy Joachimmal találkozhattam, nem is vettem figyelembe a templomokban ezeket az igen értékes műtárgyakat. Pedig itt a mélykúti templomban is van egy igen régi értékes úrmutató, fényképeztem is már egy egyházi könyvkiadáshoz. Magamról még talán csak annyit, 1985. június 12-én a 27. számú választókerületben Mélykút nagyközség tanácstagjává megválasztottak (négy éves ciklusra).

MEGBÍZÓLEVÉL

A TANÁCSTAGOK 1985. JÚNIUS 8-ÁN MEGTARTOTT VÁLASZTÁSÁN

MALUSTYIK JÁNOS-T

A 27 SZÁMÚ VÁLASZTÓKERÜLETBEN

Mélykut nagyközség

TANÁCSTAGJÁVÁ MEGVÁLASZTOTTÁK.

Mélykut, 1985. JÚNIUS 12-N.

A VÁLASZTÁSI ELNÖKSÉG ELNÖKE

Sok hétvége rámen a restaurálásra, mert Joachim sok estben nem jól érezte magát, kicsit dolgozott és máris lepihent.

Gyakran citerálgatott, azzal vonta el gondolatait betegségéről. Több esetben nálunk is járt és főleg névnapokon, vagy születésnapon a citeraszótól volt hangos a házunk.

De a gondolata az újabbnál újabb elkészítési módokon járt. Csiszolt reszelt hegesztett. Hegesztés után kénsavban pácolta, csak úgy szállt a maró citromsav gőze. Szerintem akkor őneki már ezt a műveletet sem szabad lett volna készíteni a torka és tüdeje miatt.

Az úrmutató sok „szenvedéssel”, de elkészült. A húsz tekercs film mind ráment a munkálatokra, és sok fotó is készült.

Számomra egy lényeges fotó is készült, ahol
együtt vagyunk kedves Joachim barátommal.

Időközben hallottam több esetben Krach Ernőtől, hogy Mesternek szólítja Joachimot és azt vettem észre, ez a megtiszteltetés neki tetszik. Ennél fogva én és a nejem is Mesternek kezdtük szólítani. Nagyon jó, és úgy gondolom most már utólag, hogy őszinte jó barátság kezdett akkor kialakulni közöttünk és családom között a Mesterrel. A munkához való viszonyom őszinte volt és, úgy gondolom, Mester ezt értékelte. Számtalan esetben tisztítottam meg a tárgy egyes darabjait hegesztés után, finom puha szőrű ecsettel, több esetben tisztítottam meg az úrfelmutatót.

Joachim addig egy kicsit lepihent, de a figyelme úgy láttam akkor rajtam volt. Nagyon féltett minden restaurált tárgyat, mert az volt a mondása: úgy nyúljunk ezekhez az évszázados remekművekhez, hogy az eredeti motívumokat megtartjuk, ne barmoljunk, hanem újra alkossunk.
Most elmesélek egy kedves történetet a Mesterrel kapcsolatosan. Megkértem egy hétvégén Annát, főzzön valami finomat, és meghívjuk vasárnapi ebédre: Szándékozott estefelé visszamenni Pestre, és nála csak úgynevezett szárazkaja volt hétvégén. Gondoltuk: kiteszünk magunkért, jól bekajáltatjuk (nem nagyétkű volt Joachim) és akkor már kibírja esetleg kaja nélkül hétfőig, ha addig nem is vesz.
Rendje-módja szerint Joachimmal délelőtt dolgoztunk, biztos voltam, hogy a nejem sürög-forog majd az ebéddel. Eljött az ebéd ideje, de még mindig nem tudta abbahagyni a munkálatokat, én noszogattam 1 óra felé: menjünk, mert el- hűl, a kaja, és a nejem sem szereti a pontatlanságot.
Végre meggondolta magát és elindultunk (természetesen a Skodával), zörgött-hörgött az öreg agyonhasznált automobil. Anna már mikor elindultunk hallotta, na végre jönnek már!
Beléptünk a társalgóba, Mester megállt az ajtóban és lenyűgözte a látvány. Fehér és színes motívumos asztalterítő dupla terítékkel, minden földi jóval megterítve az asztal.
(Gondolta nejem, ha már ilyen híres ember ez a Johák, kitesz magáért, még virág is volt az asztalon.)

Erre az én barátom, a Mester végignézett először magán és ő is megállapította, nem alkalomhoz illő a szakadt régi bársonynadrág. Mi megnyugtattuk, jöjjön nyugodtan, tudjuk, hogy munkából jött. De először is azzal kezdte megköszönte ezt a fenséges látványt és a következő szava az volt: Annuska, de nagyon gyorsan szedje le a tányérokat előlem, csak egyet hagyjon itt, a mélytányért, megeszek én abból az egy tányérból mindent. Nálam otthon sincs, sohasem, ha jönnek véletlen a kollégáim, dupla teríték. De azért a lelke mélyén tetszhetett neki, hogy így fogadtuk. Talán ez az egyszerűség hozott össze bennünket, vagyis csak közrejátszhatott? Azon a nap is citeraszóval köszönte meg a bőséges ebédet. Fotó is készült róla.

Egyszer egy hétvégén megérkezett, és a kis Polski-Fiat gépkocsijával ideállt a nagykapunkba, és igen- csak dudált. Én a kertben motoszkáltam valamit, és fogalmam sem volt, ki ez az izgága. Miért nem csenget be, a helyett dudál irgalmatlanul. Odamegyek a kapuhoz, akkor látom, hogy a Mester. Nyisd ki a kaput, be akarok állni! Hát ez meg mit akar? Beállt és rám parancsolt, hogy zárjam be a kaput! Behajolt a kocsiba, és a hátsó ülések előtt a padlón kezdett a sok cucc között motoszkálni, keresgélni, mire előhalászott egy nagy csomagot rongypapírba csomagolva és behozta.
Kedves Jánosom, most olyat mutatok neked, amilyet, még úgysem láttál és ezen kívül az életben ilyen érték sohasem lesz a kezedben. Kezdte darabonként kicsomagolni. Öt darab egyházi jellegű tárgyat csomagolt ki és megjegyezte, úgy nézd meg ezeket az aranytárgyakat: hogy ezek jelen pillanatban harmincmillió forintot érnek. Ilyen érték neked még az asztalodon nem volt, és gondolom nem is lesz ezért fényképezkedjünk le együtt az utókornak.

Hát te ezzel mit akarsz itt Mélykúton, ha ez ilyen értékes? Megnyugtatott: nehogy azt hidd, hogy loptam. Csak kopott egy kissé az arany rajta, és újra aranyozni kérték. Vasárnap már viszem is vissza gazdájának. (Bánom már, hogy nem kérdeztem rá úgy véletlenül, ugyan melyik püspökségé vagy magángyűjtőé ezek a tárgyak?) Később rátérek, miért kellett volna rákérdeznem. Előkészítettem a fényképezőt és a nagy asztalnál megörökített bennünket az Anna.

Nemsokára újabb meglepetés várt rám Joachim által. Hozott egy olyan műtárgyat, amihez már ő a lakásán régóta hozzákezdett, restaurálgatott. De a pesti levegő nem nagyon jó volt a torkának, meg a tüdejének, állandóan köhögött.

Majd itt a szabad levegőn a lugas alatt rendbejön. Lefilmezzük minden mozzanatát a restaurált tárgynak, mert ez egy híres Esterházy-kincs. Én akkor, a balga, majdnem elnevettem magam, hogy ez a gyűrött, törött darabjaira szedett (nem mutatott akkor semmit, nem hogy kincsnek lássam) valami, ez kincs.(Ekkor kezdődött ismeretségem az Esterházy-kincsekkel)

Az Esterházy-kincsek előzőekben az Iparművészeti Múzemban voltak letétbe helyezve, de mivel kitört a II. világháború, ezeket a tárgyakat átszállították a budai Tárnok utcai Esterházy-palotába.

És ott a pincében elásták, Budapest bombázása következtében bombatalálat érte a palotát, az összedőlt, és a romok betemették az elásott kincseket.

Amelyekről csak nagyon kevesen tudtak, azok is a harcok elől elmenekültek az országból.
Majd mikor a háború vége lett, és kezdett rendeződni a helyzet az országban, megjelent
Esterházy Pál 1949-ben és jelezte, hogy a kincstár hol lett elásva.
Azonnal megkezdődött a romok eltakarítása, és szomorúan tapasztalták, hogy a kincsek 50%-a tönkrement. A tárgyak 40% összenyomódott, megrepedezett, szétszakadt, a kelyhek kövei eltöredeztek: tönkrementek. Siralmas látványt nyújtott akkor a kiásott Esterházy-kincs.

A kincsek feltárása.

Fegyverek, kardok, lándzsák kiásásuk után.

Azonnal az Iparművészeti Múzeumba visszaszállították a megmaradt műkincseket, és megkezdődött a helyreállításuk.

Ékköves kupa roncsként a földben.

Fedeles köves díszserleg.
Föltárásakor 90%-os roncsként került felszínre a romok alól. Anyaga: tűzaranyozott ezüst hideg zománccal, öntött díszekkel és féldrágakövekkel ékítve. A fedél restaurálását már megkezdte Mester a pesti lakásán, amellyel egész jól előre haladt. Fedél díszei opál kövek voltak, ezek kisebb-nagyobb, sérüléseket szenvedtek. Ezeken a műveleteken hetekig dolgozott.

Vásárolt egy super 8-as filmfelvevőt, és a lakásán kisebb-nagyobb sikerrel igyekezett filmre venni ezeket a műveleteket, dokumentálni. De nem tudta a fedél munkálatait befejezni, mivel megszakította az amerikai küldetés, magyar korona szakértése és azonosítása az Egyesült Államokban, majd azt követő betegsége. 1983 májusában újra nagy lendülettel hozzálátott, de már itt Mélykúton, a szülői házban kialakított műhelyében lett a fedélrész teljes mértékben befejezve. Szerencsém volt a fedelet is kezemben tartani, elkészülte után.
Dobozból kirakva az asztalra már láttam, hogy nem egyszerű és könnyű feladat lesz Mester részéről ennek az összelapított tárgynak az újjá-élesztése. A pohár kettősfalú volt, két egymásba illő résszel, amely eredetileg 15 cm átmérőjű lehetett most 4-5 cm-re zsugorodott össze.

A kupa pohárrésze úgy összenyomódott, hogy szinte bele sem lehetett látni, a peremen lévő kövek közül nagyon kevés maradt meg, eltöredeztek, elvesztek. A kupa pohárrészének szétszedésében egy kicsit én is segítettem, mert keményfa kihegyezett részével kellett szinte milliméterről milliméterre szétnyitni. Rendkívül óvatosan kellett feszegetni, és a Mester több esetben zihálva, izzadva (gondolom ideges is lehetett) átadta, próbáljam meg kinyitni egy kicsit.
Akkor már a köveket és a díszeket ő leszedte, amit bírt, csak a kupa pohárrésze volt a feszegetés alanya. (Látszik is a super8-as filmen milyen erővel küszködött, hogy szétnyíljon repedés nélkül.) Teltek a hónapok, és elég keveset haladt, sokszor egyes műveletek sikertelenek voltak. (Felvett anyag a kukába került, pedig drága volt a nyersanyag.)
De újra kezdte másféleképpen és a végén siker koronázta műveleteit. Sok díszt pótolni kellett, foglalatokat gyártani a kövek számára. Egyszóval nagyon körülményes volt a kupa rendbe hozatala, de megérte a fáradságot, mert igen szépre sikeredett a végére.
Rendkívül boldogan nézegettük, forgattuk, szemléltük (nem maradt el véletlen repedés, hiányzik-e kő esetleg valahonnan.) Nem kis büszkeséggel vettem kézbe ezt az első Esterházy-tárgyat kezembe.

Akkor arra gondoltam: milyen furcsa helyzeteket hoz az élet számomra, kezembe vehettem egy olyan tárgyat, ami főurak, hercegek, bárók asztalát (vitrinjét) díszítettek egykoron. Eltelt sok száz év és én, mint egyszerű földi halandó, ezt a tárgyat kézbe vehettem, holott még annak idején a szolgák sem juthattak e tárgy közelébe az Esterházyaknál. Visszakerült eredeti helyére az Iparművészeti Múzeumba, a látogatók gyönyörködhetnek benne. Ez a remek tárgy is újjáéledt Szvetnik Joachim keze nyomán.

Alig múlt el pár hónap, ismét meglepetést okozott a Mester.

János barátom, új feladat van előttünk, eldöntöttem, hogy a folyosó alját kirakjuk régi hatszögletű téglával. Hajósi parókiáról elkapom a számukra feleslegessé vált régi téglákat, és elhordjuk a Skodával. Hűha, már megint milyet eszelt ez a Mester, így is alig bír sokszor lélegzeni, szinte sípol a tüdeje, és még a téglákkal akar szórakozni.

Úgy is volt, ahogyan kitervezte. Én du. 2-ig. dolgoztam a Ktsz-ben, hazaértem, gyorsan megebédeltem, és 3-kor indultunk Hajósra az anyagért. Volt ott egy pap barátja, attól kapta.

Beálltunk a parókia udvarára és raktuk a Skodát, amennyire csak lehetett (hadd szokja a terhet,) én az anyós ülésen ültem, de még a lábom alatt is tégla volt. Az első rendőr, aki megállított volna, biztos gyorsan keresztet vet, no meg a Mestert megbüntette volna ezért a manőverért.

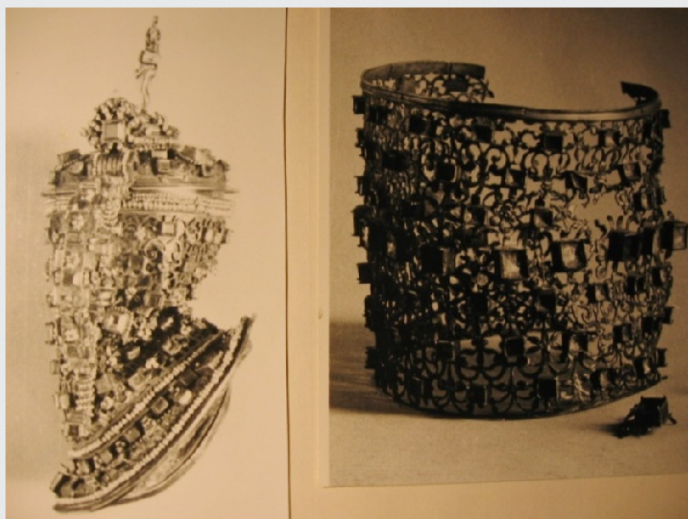
Mindig megúsztuk büntetés nélkül, soha „fakabátossal" nem találkoztunk. Hatszor vagy nyolcszor voltunk Hajóson az anyagért, leginkább estére értünk haza, mert a barátja miden fordulónál ott volt.(Több, mint 1500 téglát hordtunk el.) Engem még meg is kínált jó hajósi borral, hazafelé viccelődött a Mester. Teneked a bűneid meg vannak bocsátva, mert te valószínű a miseborból kaptál a barátomtól.

Számolgatta, hogy mennyi darab kell, és majdnem, az utolsó fordulónál azt mondja, te János, képzeld elszámoltam: de nem is bírtunk volna még többet berakni sem, de nem elég!

Úgy hogy azon a napon kettőt fordultunk és 50 db-t még elhoztunk. Este fél kilencre értünk vissza a parókiára, és már be volt csukva, kizörögtük a papot.
Igen meglepődött: hát ti tán lerobbantatok, kérdezte? Erre Johák mondja neki, elszámoltam, még 50 db-ot viszünk, mert holnap jön a mester, és én hagyom dolgozni.
Addig onnan el nem megy, míg nem végez, mert nekem csak ez a hét szabad, és feltétlen kell Pestre mennem.
Így sikerült annyit hozni, hogy a folyosó és a konyha alja is le lett ezzel a különleges régi téglával rakva. (Sokszor, mikor megyek kinyitni az emlékházat, rá gondolok, vajon hány katolikus testvér lába koptatta ezeket a téglákat?)
Joachim mindig tudott meglepetést okozni a barátainak vagy így, vagy másképp!
Nálam ismét bejött egy kedves meglepetés. Alighogy végeztünk a kitűzött feladattal (téglázás), a következő héten tárgyat hozott a Mester!

Ékköves kupa.

A többi Esterházy-kincshez hasonlóan ez a műtárgy is roncsként került elő a Tárnok utcai palota pincéjéből.
Deformált, összetört állapotban, kövei, díszei fő ékességei voltak a kupának, szétszóródtak, kipteregtek, elvesztek.

Rengeteg forrasztást, sok-sok kiegészítést, foglalatokat, újakat készíteni kellett.
Minden műveletet filmre vettem, számtalan estét és mondhatnám éjszakát töltöttem a Mesterrel a műhelyében. Ugyanis az volt a baj, hogy napközben nem nagyon bírt dolgozni a felszálló portól, ami itt is, nálunk egy kocsi, ha elhalad, felszállt a levegőbe. És ő már e kis portól is fulladozott, ezek után csak este 8 felé kezdtünk nyitott műhely ablaknál, ami a kertre néz. Az ablak alatt már pár kanna vizet szétlocsoltam (volt a kertben kiépített vízcsap) és kellemes hűvös levegő áramlott be. Sokszor annyira belemelegedett a munkába, hogy már hajnal fél kettő volt, nekem meg reggel 6-ra dolgoznom kellett menni.

(Abban az időben toronydarusként űztem az ipart) Nappal ő bent a lakáson belül és a folyosón is dolgozott, amikor kifáradt, bement feküdni.
Sokszor kettő után már várt a kapuban, de gyere ám ebéd után, mert haladtam előre egy kicsit, és fel kell venni. Én is akkor építkeztem legjobban, műhelyt és garázst építettem, gondolván, majd-csak lesz nekem is autóm valamikor, és már le-gyen előre lakása.
Mesternek egyre jobban előrehaladottá vált a be-tegsége. Sokat feküdt, nem nagyon bírt aktívan dolgozni, de erőltette. Kb. felénél jártunk a resta-urálásnak, minden bejelentés nélkül eltűnt.

Megyek a házhoz, nincs otthon, hiába csengetek, nem jön ki senki! Kérdezem a házvezetőjét, Bözsi nénit, hol a Mester? Erre mondja, hogy elment az Ernővel Pestre, mert itt járt, és úgy tudja, kimentek Németországba. No mondom magamban, mehetek haza nyugodtan dolgozni, ezek mostanában nem jönnek meg. Én nagy munkába kezdtem bele, a padlásszobákat alakítgattam. Már korábban egy mozitermet kialakítottam, mert ott néztük meg a Mesterrel a felvett film- anyagot, és ott mutattuk be Joachim barátainak is, akik jöttek hozzá látogatók, hogy mivel foglalkozik. Mai napig a terem meg van.

Hát mit ad Isten, 2-3 napon belül megjött a Mester. Igencsak fel van dobva, mosolyog és nyittatja velem a nagykaput ismét. Ez már megint mit hozhatott, hogy ennyire titokzatoskodik?
Kinyitom, begördül a Skodával, és látom, a hátsó ülések meg vannak rakva különböző papírdobozokkal.

Erre úgy sunyin a bajsza alatt mosolyogva megjegyzi, János barátom, hoztam neked valamit, most már ezzel fogunk filmezni tovább. Nekem hirtelen fogalmam sem volt, mit hozhatott ez külföldről, és azzal akarja, hogy filmezzek. Pakoljunk csak gyorsan be, megnézheted, és majd gyakoroljuk a filmezést vele. Kipakoltunk és akkor láttam, hogy az akkori legmodernebb videókamera teljes tartozékaival az asztalomon van. Meglepetéstől szóhoz sem jutottam pár percig. A szakirodalomban már akkor olvastam róla, hogy a nyugati világban van már ilyen technika, amit a japánok találtak ki. De az én akkori anyagi helyzetemhez mérten kb. 10 évnek kellett volna eltelni, mire én ezt a csúcs technikát meg tudtam volna vásárolni.

Nem tudtam mit mondani mesternek a z ámulattól, még meg sem tudtam köszönni kellőképpen.
Nem fogtam fel azt, hogy mivel érdemeltem én meg ezt a rettenetes anyagi áldozatot a Mestertől. Ez akkor Németországba 19.000 Dm volt.

A vámáru nyilatkozaton, Magyarországon ez akkor 160.000 Ft-ot ért. De mivel felbecsülhetetlen műtárgyakat hoz létre a Mester, így eltekintenek a vámolástól. (Ezen a 160.000 Ft-on abban az időben „paraszt”házat lehetett volna vásárolni.) Ismét tanulnom kellett, mivel ez másfajta felvételi technikát követelt (kevesebb fényviszonyok mellett is tökéletes színes képet adott). Monitorként a Mester tv-jét használtuk, az is színes volt. Kettő halogén lámpa mellett dolgoztunk, tökéletesen bevilágította a műhelyt (a super8-as kamerákat felváltotta a videó kamera, ez igen nagy fejlődés volt akkor).
Kamerát bemutattam a fotós gyerekeimnek is, és elmagyaráztam a felvételi technikáját, szinte szájtátva hallgatták a bemutatómat. Csak hát híre ment mivel „játszadozom” és igény lett lakodalmi felvételekre. Eleinte Mester nem nagyon örült ennek, mert féltette a kamerát, hogy majd valami baja lesz, és még a tárgyat be sem tudjuk fejezni vele.

Több lakodalomba is meghívtak Mesterrel és Anná-val filmezni bennünket. Igen népszerűek lettünk, ezen a téren több esetben még Joachim is kézbe vet-te a kamerát, szorgalmasan filmezett, meg is örökí-tettük egymást fényképen.

Esténkén szorgalmasan dolgoztunk, Mester egy kicsit fel lett lelkesedve, mivel látta a munkája eredményét azonnal. Engem is több esetben meg-dicsért, hogy milyen odaadással vagyok a filmezés iránt.

De azért végre valahára elkészült a kupa és nagyon boldog volt e csodálatos remekmű elkészültekor. Sok fényképet készítettem róla is és a kupáról is.

Sajnos nem sokára megbetegedett és kórházba került Budapesten. Műtétre került sor, és szegény Mester félt, hogy nem keveredik ki a bajból.

Műtétje után felmentünk látogatóba hozzá, akkor, ahogyan megviselte a műtét, én is nagyon rossznak láttam a helyzetét. De a baráti (orvosok, ápolók) gondoskodás csak segített rajta, pár hónap múlva hazajött, egész jól érezte magát. Már volt kedve néha a Bözsi nénivel viccelődni is. Sokan szerették volna idehaza meglátogatni, de alig engedett be egyet-kettőt, mert azt mondta, neki már nem sok van hátra, és még egy-két tárgyat be szeretne fejezni, nem nagyon ér rá tracscsolni, meg nem is bír.

Egy érdekes eseményt szeretnék megemlíteni, ami meghatározó volt Joachim életében, és az enyémben is. Nálam a lakásomon csenget egy magas kalapos, úgy mondják az ilyenre: jól szituált úriember. Olyan kereskedőfélének gondoltam, mivel utánfutóján ládák voltak, vagy negyven darab.
Malustyik Jánossal szeretnék beszélni vagy talán Ön az? Mondom mosolyogva, hogy teljes egészében itt áll maga előtt.
Hallottam én erről a Mélykúti ötvösről, erről a Szvetnik Johákról, és szeretnék vele beszélni. Kicsit meglepődtem, ki a manó ez? De azért azt feleltem, hogy gondolta, hogy hozzám jött, nem mindjárt a Mesterhez? Erre azt a feleletet kaptam, a resti kocsmában mondták neki, oda bejutni nem olyan könnyű, de én ott dolgozom a Johákkal, talán még kulcsom is, van, és be tudom engedni.
De én ekkor rákérdeztem, mit akar a Mestertől? Erre ő kijelentette, hogy egy olyan író-féle, Öttömösön lakik, és szeretne egy újságcikket megjelentetni Joachimról és a munkájáról Szegeden egy lapban. Mire mondom neki, én megemlíthetem Joháknak, de biztosan nem nagyon fog örülni, mert elég sokan meginterjúvolták már és különben is nagy beteg.
Ha kérhetem pár nap múlva nézzen vissza, én megemlítem, és ahogy lesz. Ha Mester fogadja, rajtam nem múlik!
Megegyeztünk, hogy ő pénteken délelőtt úgyis megy Pécsre, visz őszibarackot, és ha leadta, visszafelé benéz, addig én tapossam ki az utat neki, két láda barack lesz a jutalmam.

E kis idő alatti beszélgetéskor én megállapítottam, hogy eléggé szimpatikus illető, és mivel egy kicsit olyan szögediesen beszélt, és a barack is piszkálta a fantáziámat, eldöntöttem, kitaposom az utat a férfinak.
Másnapi találkozáskor a Mesternek rafináltan előadtam egy számára is érdekes dolgot, hogyan keresett fel egy íróember, és szeretne bebocsátást nyerni hozzád. Állítólag már könyvei is jelentek meg, hátha agyas az illető, és írna rólad, a munkádról egy könyvet. (Szinte ráéreztem a lelkem mélyén, hogy ezt az illetőt össze kell hozni Joachimmal). Mester egy kicsit meg is lepődött, de a következő kérdése az volt, remélem nem mondtad, milyen értékes tárgyakat restaurálok itt? Biztosítottam, hogy a tárgyak szóba sem jöttek, csak hát ez tényleg olyan író féle. Majd meglátjuk milyen nyikhajírót akarsz te a nyakamra hozni.
Pénteket egy kicsit rizikósan vártam, vajon beengedi az illetőt a Mester, vagy már a kapuból elküldi?
És lássunk csodát, az illető megérkezett, bemutatkozott a kapun kívül, és Joachim mondta, szaladj János, hozd a kulcsokat. (Kulcsok nyomtak vagy 1 kg-ot, de azok örökké a zsebében voltak, még ha lefeküdt, akkor sem láttam, hogy kitette volna). Az illetőt Molnár Györgynek hívták és öttömösi lakos volt.

Hihetetlen milyen kontaktusban lettek egy fél óra múlva, nagyon megnyerő és rögtön barátias volt a fellépése Gyuri bácsinak. Elmenése előtt megegyeztek további találkozásokban. Mivel említette, hogy írt egy-két könyvet már, és hoz bemutató példányt. Nagyon kíváncsiak voltunk, milyen könyveket írhatott. Remélte Joachim, nem olyan piff-puff regények lesznek.

Meg is örökítettem őket a bejáratnál.

A hét elején fel kellett mennie Pestre a Mesternek és mondta, hogy szívesen látna bennünket a pesti lakásán és elmegyünk az Ipaművészeti Múzeumba, megmutatja a munkahelyét. Igaz, hogy most ott régi kályha kiállítás van, de azon kívül van más látnivaló is.

De ha már mindhárman megyünk, elkanyarodunk egy kicsit, mert meg szeretné nekünk mutatni Árpád fejedelem szobrát, amit Ernővel restaurálták. Mi megnyugtattuk, nyugodtan elmehetünk, akkor mondta, Ráckevére megyünk. Igen megörültünk neki, mert még ott nem jártunk, és gondoltuk, újabb élményekkel leszünk gazdagabbak. Mesélt is útközben, milyen fáradságos, sok munkával tudták helyre hozni. Meg is örökítettük magunkat (1986) egy fényképen. (Nagy szeretettel őrzöm)

A kis Polski-Fiattal mentünk hárman, Anna hátul a csomagokkal, én az anyósülésen, de a Mester a versenyzőket meghazudtoló sebességgel hajtott. Az úton nem is volt ciki, tőlem repeszthetett, ahogy a gép bírta, csak mikor felértünk és kezdte kerülgetni vagy 60-70-nel a villamosokat: akkor a zabszem nem nagyon fért volna be nálam. Anna egy szót sem mert szólni, mikor kiszállt, akkor láttam, hogy hófehér és egy irgalmatlant sóhajtott és nagy hála Istent mondott. Szerintem nem gondolta, hogy épségben felérünk a Mester vezetési technikája következtében.
Meglátogattuk a munkahelyét, akikkel találkoztunk mindenki kivétel nélkül körbefogta, és érdeklődött egészsége felöl. Megnyugtatta őket, aránylag jól van, csak kissé fáradtnak érzi magát már estefelé, és nem bír annyit dolgozni otthon sem Mélykúton, mint amennyit szokott.

Megnéztük a kiállítást, nagyon érdekes látnivaló volt a múlt századok óracsodái. Meg is örökítettem Annát Mesterrel, ahogyan meséli ezek történeteit, amit tudott róluk.
Tettünk utána egy nagy sétát a kőrúton, három egész sült csirkét bevásárolt és mondta, ha ezt bevágjuk, könnyebben elalszunk. De előtte bementünk kedvenc kocsmájába és két-két sört mi megittunk, az Anna kávét és üdítőket ivott. (A nagy utazási ijedtségre.)
Sokat beszélgettünk a lakáson, Anna egy kissé rendbehozta a konyhát, de a Mester csak macerálta, jó lesz, azt már úgy kell hagyni, ahogy volt, ne fáradjon a takarítással.
Utána citerálni kezdett Mester, de hogy meddig pengetett, ki tudja, mi úgy elaludtunk, mint a bunda.
Másnap még bement a múzeumba anyagért, és ebéd után indultunk haza, hogy még világossal haza érjünk. Anna még nagyobb hála Isten mondott és kijelentette, hogy ő többet velünk nem jön, szerintem nagyon megijedt!
(Mestert nagyon hajtotta az alkotási vágy, ezt mondta 1987-ben Szegvári Katalin tv – riporternek, mikor a Stúdió 87 stábja nála járt. De erről majd később.)
Következő héten egyszer csak ismét papírdobozt vesz elő és kirakja a kis asztalra. Megdöbbenve láttam ismét egy roncsaiban is szép műtárgyat.

Bölényszarv serleg.

Az Esterházyak régebbi leltáraiban /1645-1654/ sas vagy griff körömnek nevezik.
A műtárgy a romok alóli kiásás után szinte felismerhetetlen állapotban került az Iparművészet Múzeumba. Ennek a darabjait hoztuk mi le Pestről, a Joachim lakásáról szerintem akkor.
Hát ez a tárgy tényleg sérült volt.
Joachim megállapításai: a szarvserleg gyakorlatilag teljes mértékben roncs volt előkerülésekor. A griff töredezett, deformálódott, anyaghiányos volt. A szennyeződéstől meg kellett tisztítani, csak ez után látszott, hogy mennyire repedezett. Lábak és a farokrész szintén letört. Szárnyai tőből leszakadtak, a teste hiányos volt. A szaru része égett, töredezett volt, szintén hiányos. Fedele a háborús sérülés következtében behorpadt, peremkarikája szilánksérült és szakadt. Kövei hiányosak, töröttek, kopottak, kőfoglalatok is hiányoznak, gyűrődöttek.

Ebben az állapotban került a mester kezébe ez a felbecsülhetetlen értékű Esterházy-műkincs.
Bölényszarv kronológiája: nincs arra utaló feljegyzés, hogy pontosan mikor és miként lett része az Esterházy-kincstárnak a szarvserleg. A családi tradíció szerint 1638-ban került a kincstárba. Az 1693-as leltár szerint a serleg I. Károly angol király (1625-1649) ajándéka Esterházy István és Thurzó Erzsébet esküvője alkalmából. Angol eredetét bizonyítja az is, hogy a griff mellső lábai közötti Esterházy-címer alatt egy másik címer is van, mégpedig az angol király címere. Mindez 1920-ban derült ki. Újabb keletű vélemény szerint nem közvetlenül az Esterházyak kaphatták ajándékba a tárgyat. Inkább Rákóczi György erdélyi fejedelem lehetett a meg- ajándékozott. A szarvserleg túl jelentős műtárgy ahhoz, hogy ne fejedelmi diplomáciai ajándék legyen.
(Szilágyi András: Az Esterházy-kincstár c.könyve 114. oldal)

János barátom, ezzel a tárggyal úgy gondolom, sok gondom lesz, mondta Joachim.
Ekkorra már Joachim egészsége ismét rosszra fordult. Sokat gyengélkedett, fájdalmai voltak, nehezen lélegzett és beszélt, sokszor már idegeskedett is. Előtte ennek jelét sohasem láttam rajta.
Számtalanszor elmondta, a jó Isten segítse neki még ezt a tárgyat befejezni. Hangulata változó volt, elkezdtünk dolgozni, negyed óra múlva elküldött, le kell pihennie.
De egy óra múlva feltétlen jöjjek vissza, mert addigra már jól lesz és tudja folytatni. Direkt másfél óra múlva mentem arra gondolván, hogy biztosan majd alszik egy kicsit, megpihen és átmegy rajta a fáradság.
Hát mikor visszamentem, ő már az autóját bütykölte, mert akart menni Pestre másnap Celladám gyógyszerért. (Akkor ezt a gyógyszert csodaszámban emlegették.)
Végén az lett belőle, hogy vehettem ki egy nap szabadságot és én mentem fel a gyógyszerért. Múzeumba is elmentem az ötvös osztályra ragasztóért, nevére nem emlékszem, de a filmünkön meg van örökítve.
Ugyanis német ragasztó volt, amit csak ötvösök használtak különleges ragasztások alkalmából, és nehezen lehetett hozzájutni. (Utána több esetben is voltam Celladamért, de édeskeveset használt szegény mesteremnek, pedig nagyon bízott benne.)

Molnár Gyuri bácsi rendszeres vendég lett a háznál, és ha jött, a munka arra az időre megállt és ment a jegyzetelés Joachim életéről. Azon a napon ők ketten voltak, és az elmúlt időről és az életről meditáltak. Úgy láttam akkor, hogy igaz barátság fog kialakulni közöttük, amiben nem is csalódtam. Gyuri bácsi igen ambiciózus ember volt. Roppant tetszett neki Joachim élettörténete és munkássága. Sokat mesélt neki és nekem is Amerikai útjáról, a Korona azonosításáról az Egyesült Államokban. És a hazahozatala utáni Korona vizsgálatokról. Koronabizottsági életéről, javaslatairól a Korona megóvása hosszú távon, hogyan lehetséges Joachim szerint.

A Szent Korona azonosítása.

Fort-Knox, 1977. december 14. 13 óra 10 perc.
A képen látható Szvetnik Joachim, Dr Kovács Éva, Kovács Károly követségi tanácsos és MR. Covey, a Washingtoni National Gallery főrestaurátora.

Joachim igen szuggesztíven tudta előadni a történeteket, szinte lenyűgözte a hallgatóságát.
Egy alkalommal felvetette velem elmondott élettörténetét, és elhívta a korábban bemutatott kocsmáros asszonyt, a Maca nénit is. Házvezetőnője volt ott, Gyuri bácsi és én. Több mint másfél órás filmet készítettem, de igencsak kifáradt a Mester a beszédbe. (1987. júl.18. dokumentum)

Az 1987 júl. 18.-i Találkozó emlékére, melyet kedves barátunk, Gyetvai Joachim házában tartottunk, ahol is Johák barátunk megajándékozott bennünket élettörténetének színes, mozgalmas elmesélésével.

Almási Gyula
Nagy Pálné
Gyetvai Istvánné

Sokat foglakozott a szülői ház sorsával, meg is említette: a falunkra szeretné hagyni, mint emlékházat. (Abban az időben említett számomra egy akkor még távoli dolgot, amit most meg is írok.

De az óta is foglalkoztat a gondolat, szinte megjósolta életem történéseit. (Ha majd te is megöregszel, és azt szeretnéd, hogy halálod után még legalább 10 évig megemlegessenek, olyant hozzál létre, ami maradandó, értékes és érdekes, akkor, de csak akkor talán megemlegetnek!) Eléggé mellbe vágott ez a kijelentése akkor engem. (Akkor voltam én 45 éves.)
E kis kitérő után visszatérek a szarvserleg restaurálásainak bemutatásához.
A rongálódások, repedések, hiányok felmérése után megkezdte a tárgy azon részének restaurálását, amellyel még nem foglalkozott behatóbban. A hiányok pótlását több esetben csak hegesztéssel lehetett pótolni. Ezeket a műveleteket videó felvételekkel is követtem. A griff szárnyainak felrakása különösen nagy probléma volt a Mesternek. Ugyanis a testöntvény nagyon rideg, nagyon törékeny. Ezt csak úgy tudta megoldani, hogy előmelegítette a testet illesztés előtt. Elsőre nem nagyon akaródzott sikerülni, ezért újra kellett kezdeni a műveletet.

Hajlítani egyáltalán nem lehetett, még 1-2 millimétert sem, mert elpattanhatott volna máshol a test. Nagy öröm volt számára, mikor a griffel végzett, és állt a tárgy a maga valóságában.
Utána még napokig tartott a tisztogatás finomszőrű kefével, szódabikarbónás és egyéb tisztítószerekben. Ebben a műveletben ismét tudtam segíteni mesteremnek.
Legnagyobb gondnak mutatkozott az elégett része a szaru pótlásának. Több fajta kísérlet történt, lehasított darabkák tehénszarvból (puhára főzve, hajlíthatóvá tétele végett) felszorítva a rézbetétre, de száradás után eldeformálódtak. Kár lett volna a drága ragasztót használni, amiből mindig keveset kapott. (Úgy emlékszem most visszamenőleg, hogy valamelyik ötvös barátjától is kapott, vagy vette ezt a különleges ragasztót.) Ismét újabb kísérlet következett (idő meg nagyon szaladt, és egyre jobban sürgették a nagybeteg embert a tárgy visszaadására.) Szinte rettegett, hogy restaurálás nélkül elviszik tőle. Másnap, mikor felkerestem, nagy újsággal jött, hogy mit látott az este a tv-ben. Nézzem meg, mert ez újabb gondolatokat ébresztett benne. Tv-ben a Delta c. műsorban volt egy angol film, ami a dinoszauruszokról és kihalásuk körülményeiről szólt. Elképzelhetőnek tartotta, hogy a szaru esetleg ilyesfajta ősi állat karma lehet. A régi leltárban is már sas vagy griff körömnek nevezték.

(A griff ókori eredetű fantázialény, teste oroszlán, feje sas, szárnyai is vannak, lábain karmok láthatók.)
Visszatérve a szarura: sikertelen próbálkozás után elgondolta a lereszelését a szarunak. Fareszelővel és tésztareszelővel is kísérleteztünk (ebben a műveletben is tudtam segíteni a mesternek,) szép finom apró reszeléket kaptunk.
Majd következett a reszelék „öregbítése”, ami abból állt, hogy vörösborban áztattuk és egyéb adalékot tett bele, és hosszasan főztük. Ezt a műveletet műhelyen kívül végeztük, ugyanis a szaru és az adalék anyag illata nem parfümre emlékeztetett.
Szomszédok meg is kérdezték, mit főzünk, mert olyan jó illata van, hogy becsukták az ablakokat. (Főzés tudománya részben rám vonatkozott.) Utána napokig állni hagytuk, majd a kiszárítás következett. Nagyon szép barna színű lett a lereszelt, kifőzött szaru. Szinte úgy nézett ki, mint az eredeti.
Időközben készített egy vörösrézbetétet, ami ismét csak nem kis munkát, erőt és ügyességet vett igénybe. Nagyon sok felvételt készítettem erről a manőverről is, már csak azért, hogy aki végignézi filmünket, értékelhesse fáradozásait Joachimnak. (Sokan, laikusok azt gondolják a restaurálás csak tárgy tisztítása, esetleg forrasztgatás, kikalapálgatás és már kész is.)

A betétre a Mester rá írta a múzeumban töltött 30 évének dokumentumait.

Molnár Györgynek is elmondta a felirat tartalmát, és abból a könyvből idézek (Megjelent Bába Kiadó Szeged 2004. A Magyar Cellini: Szvetnik Joachim élettörténete.) (Csak a rám vonatkozó részt emelem ki!)

Mivel a nyugdíjkorhatár elérésével a betegségem is gátol abban, hogy további műtárgyakat restauráljak, és mivel a Szarvserleg volt az utolsó munkám, ezért a serleg vörösréz betétjére rávéstem az Iparművészeti Múzeumban eltöltött 30 évemnek dokumentumait. Az általam helyreállított Esterházy kincsek neveit, az esetenkénti segítőtársakat, mindenek előtt Malustyik János, Mélykúton élő szomszédomat, aki videó felvételekkel kísérte az utolsó három munkámat, melyeket betegségem miatt itthon végeztem…
Az elkészült és feliratozott, aranyozott vörösrézbetétre rá lett ragasztva, a már korábban megöregített szaru anyaga. A betét úgy lett összeállítva, az eredetivel, hogy bármikor szétszedhető és vizsgálható mindkét rész. Különleges kapcsoló szerkezetet helyezett el benne, csak egy kattintás és már szét is jön egymástól a két darab. Olyan zseniálisan lett megoldva, ha valaki kézbe veszi a tárgyat, úgy gondolja, hogy a szaru egységes. Ez a munka volt Mester életében talán számára legkedvesebb?

Sok mosolygós felvételt készítettem Joachimról, mikor elkészült. Nagyon sok estét és éjszakát, napot eltöltöttünk együtt e tárgy restaurálása alatt. Az 1985 és 1987 közötti restaurálást közel ötórás videó felvételen örökítettem meg. (Nagyon- nagyon sürgették, már úgy volt, hogy elviszik félkész állapotban, de Joachim könyörögve kérte őket, ne vigyék úgy el, úgysem lesz senki, aki be tudná fejezni!)

A serleget 1987 márciusában adta át, a múzeum küldöttségének Mélykúton, a szülői házban. Küldöttség tagjai között volt fegyveres biztonsági ember is, mert akkor már, mint kész műtárgyat rettenetesen féltették az akkori vezetők. Van birtokomban egy akkori fénykép, amelyen láthatók az átvevők és a biztonsági ember.

Mester házvezetője ebédet főzött, és meghívta a vendégeket Joachim egy „ünnepi” ebédre. Eleinte szabadkoztak (nagyon nagy mehetnékjük volt az átadás után), de csak elfogadták a meghívást. Molnár György szinte minden héten Mélykúton volt a könyvének kéziratával.
Mert Joachim állapota egyre romlott, láttuk, akik közelében voltunk. Bácsalmási orvos barátai, akiknél gyakran megfordult Joachim, csak vigasztalni tudták.
Étvágytalan volt, rosszullétek jöttek rá, este alig akart bennünket az Annával elengedni, ha a Bözsi néni nem volt ott. Mindig azt mondogatta, ne menjetek el, mert még rosszul vagyok, szerintünk halálfélelmei is lehettek.

1987. októberben értesítették, hogy 24-én a múzeumban megrendezik az általa restaurált főbb Esterházy-kincsek gyűjteményes kiállítását 60. születésének évfordulója alkalmából.
Joachimot szinte „feldobta” az értesítés, amit Dr. Szilágyi Andrástól kapott (ötvös osztályvezető).
Nagy lelkesedéssel jött el egy nap hozzánk a hírrel, mikor a levelet megkapta.
Tervezte, hogyan is megyünk fel Budapestre. Azonnal értesítette Gyuri bácsit, aki készségesen vállalkozott a felvitelünkre. Természetesen a kamera nem maradhatott ki a csomagok közül.
Egy alkalommal álltunk meg egy kicsit kinyújtózkodni, de Joachim már fent szeretett volna időben lenni.

Dr.Szilágyi András fogadott bennünket, Joachim és Gyuri bácsi bement kávézni, én pedig elővettem a kamerát. Szerencsém volt, mert akkor még nem voltak vendégek, így megörökíthettem az összes kiállított tárgyat, közöttük ismerős kedves, kézben voltakat is.
Miklós Pál ünnepi beszéddel nyitotta meg a kiállítást és méltatta azok restaurátorát. Szegény mesterem úgy mocorgott ott, mint a felelős kis diák a táblánál. De látszott az arcán és a megjelenésén, ez az ember nagyon beteg. Körbenéztem, amennyire a kamera engedte, és megállapítottam: szinte telt lett az előtér. Régészek, ötvösök, műgyűjtők, művészettörténészek, ismerősök és még mélykúti közös barátunk, a Drégely Imre fotóművész is ott volt. (Megörökített a filmezés közben). A beszéd után megrohanták Joachimot autogrammért.

A múzeum készítetett meghívót és a meghívó, hátlapján az Ékköves kupa roncs állapotban, az elején restauráltként látszott. Erre írta nevét és pár sort a mester. A meghívóban bemutatták Joachim életútját, és a kiállított műtárgyak névsorát.
Itt a megnyitón találkoztunk Szegvári Katalinnal, a Stúdió 87 stábjával, akik megígérték: lejönnek Mélykútra, és készítenek riportot Joachimmal. Itt találkoztam dr. Kovács Évával, akivel kinn volt az USA-ban Joachim, azonosítani a Magyar Szent Koronát, közvetlen, kedves asszony volt. (Sajnos már ő sincs közöttünk). Külön teremben vetítették azt a filmet, amit én vettem fel a restaurálásról.
Azért a dicsőség szele egy kicsit akkor ott megcsapott, ugyanis kérdezték Joachimtól ki volt az operatőr, aki melletted volt a restaurálásnál, és akkor bemutatott. (Engem, Malustyik Jancsit)
Utána állófogadás volt különböző csemegékkel, italokkal és nagy beszélgetések a barátokkal.
Hazafelé egy helyen ismét megálltunk, de most már ebédelni, mert félútig a fogadási csemegék már felszívódtak. Joachim is és a többiek is nagyon jó étvággyal fogyasztották el a megrendelt ebédet.
Hazaérés után Joachim rögtön lepihent, kifárasztotta az út, neki csak messze volt betegen.
Novemberben ismét értesítés jött Budapestről. Tv stúdió stábja értesítette, hogy Szegvári Katalin riporter és a stáb egy hét múlva ezen a napon érkezik Mélykútra, interjúkészítésre.
Újabb izgatottságban élt Joachim, a jelzett időben ott voltunk mindnyájan, aki közel álltunk mesterhez.

Kamerát ismét kézbe vettem és én elhelyezkedtem, kiválasztottam a nekem megfelelő sarkot, felállítottam az állványt, és vártuk a stábot. A megígért időre meg is érkeztek, öt személy. Üdvözlések után benyomultak a szobába és akkor jöttünk rá, hogy kettőnk kamera állványa nem fog elférni az asztal, ágy és a fal közelsége végett. Végén kompromisszumot kötöttem az operatőr kollégával, én kézből filmezek. (Sajnos nem lett a felvételem az igazi, mert mocorog a kép.)
Széttett lábam között kuporgott a hangtechnikusuk, igencsak nagy hangfelvevőjük volt. Végén azt mondta, majdnem megnyomorodott, már alig várta a riport végét. Az én kezem is elhalt, mert egyfolytában forgattunk 1 óra hosszat. (Nagyon szép filmet készítettek akkor, az enyémet is meg lehet nézni, de van benne szépség hiba.)
1987 téli hónapjai nagyon kikészítették Joachimot, egyre betegebb lett. Nagy hó esett, de sokszor mentem biciklin és gyalog is a posta elé a nyilvános telefonhoz, felhívni bácsalmási orvos barátait.
Jöjjenek, de gyorsan, nagyon rosszul van a mester. (Sokan nem tudják ezt a dolgot rólam.)
Mindig volt mellette valaki, míg idehaza volt. Egy alkalommal azt mondja nekem az aranyos Johák bácsi, kedves János barátom, úgy érzem, mi már nem restaurálunk itt a földön, de nem baj, majd ami elmaradt az Esterházy-kincsből, ott fenn folytatjuk.

(Mester síremléke a korábban elhunyt kedves feleségem síremléke előtt van. Sokszor megjegyezte, a temetőben is közel leszünk egymáshoz, ne bánkódj!) És láttam egy könnycseppet legördülni az arcán.

Erre én azt feleltem, egyelőre még csak itt lenn és itt nálad restauráljunk, ha megerősödsz. Azon a túl világin még ne törd a fejed. Akkor ott volt a kamera összes fölszereléssel nála, mert mikor egy kicsit is volt kedve és ereje, mindig a restaurált tárgyakat nézte vissza.
Erre kinyitott egy könyvet, és ideadott egy papírt, ami össze volt hajlítva, erre úgy vigyázz, hogy ez a kamerád. Kinyitottam és belenéztem az írásba, kézzel írott végrendelete volt, névre szólóan és kitérve arra: soha senki tőled, ezt el ne vegye!
Most pedig csomagolj össze minden tartozékát a kamerának és vidd el, nehogy halálom után valaki is ebből elvigyen valamit, ami a tiéd.

Végrendelet

Alulírott Zsetnik Joachim
végakaratomként úgy rendel-
kezem hogy saját tulajdonomat
képező Videó-felszerelés
amely az alábbi fő tartozéko-
kból áll,

1 db JVC GX-N7E típus Kamera
1 -"- JVC tuner TU S10EG típus
1 -"- JVC Rekorder
1 -"- AC-P35EG Típ. adapter

A felsorolt készülékekkel
kezemben dolgoztam melyet
János [illegible] Dombó-Pista [illegible]

Ugyanis ő a pont
nevezett kérésemre és irányításom
mellett, A két világháború alatt [illegible]
vált általam helyre állított dél-
[illegible] kincsek több értékes darab-
jait, filmre és videóra vettük
fel. A munka jelenleg is folyik
jelenleg egy kun serlegen dolgozunk
Az én egészségem rendkívül megrom-
lott tudva hogy nem gyógyítható
és nem tudható hogy mikor érnek
le a végzet.

Ezért a videó felszerelésem
feltétlenül alulírt János
tulajdona legyen, és azt rendel-
kezésére ~~[illegible]~~ tulajdonítsa [illegible]
Mivel egyedül munkatársam és
beteg napjaimban mindenben
segítségemre van. Egy kikötésem
volna hogy felvételeivel Amelyekben
történő kulturális eseményeket
önzetlenül támogassa felvételeivel

Kelt Mélykút 1986 [illegible] 2.
Honvéd utca 41.
Zsetnik Joachim

Ezt a rendelkezésemet saját
akaratomból írtam

Nálam is megjelent a korábban leírt könnycsepp, de a torkomban volt a gyomrom is és szólni sem tudtam. Erre ráadásul még azt mondja, még egy videós feladatod lesz, ha megteszed. Nem szóltam semmit, de szóhoz sem tudtam volna jutni a következő kijelentésére.Kérésem az, ha meghalok, filmezd le a temetésem az utókornak és barátaimnak. Feléd ez az utolsó kívánságom! Na ez a kijelentése betette ám az „ajtót" nálam, sírtunk mindketten, mint a gyerek!Másnap bevitték Bajára a kórházba, kezelgették, de tudták az orvosok, hogy menthetetlen. Még ott is alkotott majdnem az utolsó leheletéig, plakettet készített a szomszéd ágyon lévő beteg társának. Egy hét múlva saját felelősségére hazajött, kiöntötte. Majd ismét visszakerült a kórházba és személyesen átadta. Mi is meglátogattuk Annával, mert akkor már nem akarták elengedni, még saját felelősségére sem. De a „barátai"egy délután hazahozták és elrendezték a dolgait, végrendeleteit és visszavitték. Nem akart visszamenni! Itthon akart meghalni!
1988. március. 30-án abban a tudatban halt meg a bajai kórházban, hogy akkori kormányunk Kossuth-díjjal ismerte el életművét. (De így, ezen oknál fogva csak posztumusz Kossuth díj lett)

Magam részéről a végakaratát teljesítettem, a felvételt elkészítettem, szomorú részemről, hogy csak kevesen látták. De érthető, hisz aki igazán közel állt és szerette mestert, az örökre szívébe zárta ezt a kivételesen nagy tehetségű ismerőst, barátot és fájdalmas lenne látni, hogy elment közülünk! Halála óta nagyon sok év telt el, azóta változások is történtek. Talán említésre méltó, hogy 1997-ben Szvetnik Joachim születésének 70. évfordulóján felavattuk emlékházát. Amely Johák szülői háza volt, és utolsó éveit itt töltötte, ez volt az otthona. A felavatás napján kollégái közül is voltak itt, méltón megemlékeztek róla, méltatták munkásságát. Megígérték az ünneplőknek: sohasem feledik el a különleges tehetségű jó barátot, Joachimot. Úgy emlékszem kb. 100-120 személy tartózkodott itt akkor. (Videó filmet készítettem a ház avatásáról az utókornak.)

Háza előzetes bejelentkezés alapján látogatható. Az emlékházat azóta sok látogató felkereste vidékről, sőt külföldiek is felkeresik, tv-is forgatott itt bemutató filmet, az elköltözött mélykútiak is felkeresik az emlékházat nagyobb ünnepekkor. Ismeretem szerint egyetlen olyan magyar múzeum, amely ötvösművésznek állít emléket.

1997 januárban felvettek a Magyar Csillagászati Egyesületbe (1885. sorszám alatt.) Eldöntöttem, hogy a csillagászati ismereteket népszerűsíteni fogom községünkben, (igény volt rá).

MÉLYKÚT
PETŐFI NÉPE – 2005. AUGUSZTUS 26., PÉNTEK

Magán-csillagvizsgáló

Először a padlásszobák közül kialakítottam egy helységet, erre a célra, de mivel elterjedt községünkben, hogy mivel foglalkozom, egyre többen lettek kíváncsiak tevékenységemre.
Jöttek a suliból a gyerekek, később kezdtek ideszokni a felnőttek is, legnagyobb örömömre. Egy éven belül olyan volt a látogatottság, hogy „kinőttük” a kis csillagvizsgálót.
Fiam javaslatára kezdtünk új helyen nagyobb befogadó képességű termet és a műszereknek nagyobb helyet kialakítani. Egy év volt a tervezés és a megvalósítás is, ugyanis nem minden akart elsőszörre sikerülni. A guruló kupola oda-vissza mozgatása napokig tartott, mire bejött mi a baj. (Nem volt kitől tanulni, magunknak kísérletezve kellet rájönni a fogásokra)

De végül siker koronázta próbálkozásainkat. Sokan (szerintem irigyek) kérdezték, te Salga, megéri ez neked, hogy ennyit dolgoztok vele? Az ember nem mindig a haszonért készít valami, kell örömből is alkotni. 1999. július. 21-én megnyitásra került a magáncsillagvizsgáló. A csillagvizsgáló baráti összefogásból épült! Voltak segítők is, de legtöbben irigykedve nézték az építkezést, várták, mire megyek vele. Akik patronáltak és részt vettek a megvalósításban, meghívottak voltak a megnyitóra. 45 személy volt a meghívott, közöttük munkatárs, rokon, barát és ismerős is. Építéssel kapcsolatos beszámolóm után csillag és Holdnézés következett, majd utána zeneszó mellett borozgatás, és beszélgetés. Megalakítottuk a mélykúti amatőr csillagász baráti kört, akkor 11 fővel.
2001. VI. 25-én megkaptam az engedélyt a Magyar Csillagászati Egyesülettől, hogy a csillagvizsgálómat elnevezhetem Carl Sagan-ról.
MAGYAR CSILLAGÁSZATI EGYESÜLET.
Budapest. XI. Bartók B. út 11-13.
Kedves Barátunk!
Véleményünk szerint nincs akadálya annak, hogy magán csillagvizsgálóját Carl Sagaról nevezze el.
Ő mindenképp kimagasló személyisége volt a világ csillagászati ismeretterjesztésének. Egyetlen dolgot kell csak szem előtt tartani: a csillagvizsgálót az ő nevéhez méltón kell üzemeltetni.
Üdvözlettel:
Mizser Attila
MCSE Főtitkára.

A megnyitó óta több százan látogatták meg, vidékről is voltak bőven. (Vendégkönyv szerint)
Aki a magán csillagvizsgálómat meglátogatja, azt feltétlen viszem a Szvetnik emlékház megtekintésére is!
Mélykúti Általános Iskola 2000. évtől a Szvetnik Joachim Általános Iskola nevet viseli.
Másfél évtizeddel a halála után barátja, Molnár György megjelentette Joachim élettörténetét.
A magyar Cellini: Szvetnik Joachim élettörténete címmel. (Bába Kiadó Szeged 2004)

A könyvbemutatóra és árusítására az emlékházban volt lehetősége Gyuri bácsinak, a mélykútiak itt vásárolhatták meg a könyvet, majd későbbiekben a könyvesboltban. A könyv tartalmának kiegészítéséhez nagyban hozzájárultam, főleg fotókkal, én ebben segítettem. Kaptam is egy tiszteletpéldányt és abban lévő begyezés a következő (csak a rám vonatkozót idézem): a könyv létrejöttéhez nyújtott támogatásért köszönetet mondunk... Malustyik Jánosnak, aki a művész betegsége idején videózással, fotózással segítette a restaurátori munkákat.(Malustyik Jancsinak és családjának sok-sok szeretettel és a régi barátsággal Molnár György. Öttömös. 2004. V. 26.)
Szeretett és örökölt kis kamera sajnos használhatatlanná vált időközben a sok használattól. De megtartottam örök emlékül a Mester ajándékát. Gyűjteményem egyik legjobban megbecsült darabja, mivel ezzel kezdtem videós tevékenységemet. Sok kellemes élményben volt részem vele és mindig eszemben volt, kitől kaptam. Azóta vásároltam profi szintű vállkamerát.

És folytattam videós tevékenységemet. Ez oknál fogva közelebbi ismeretséget kötöttem Dr. Rauzs József háziorvossal. Doktor úr meglátta egy alkalommal videókazetta gyűjteményem és rám kérdezett, mit tartalmaz ez a sok kazetta? Én elmondtam neki, hogy volt a községünkben egy ötvösművész, annak barátja és olyan munkatárs féléje voltam. A művész úr az Esterházy-kincseket restaurálta és felkérésére film és videó felvételeket készítettem a restaurálás folyamán. Különben másról is híres a Mester, ő volt Amerikában a Magyar Szent Korona azonosítója. Erre megkért, nem adnám oda megnézésre féltve őrzött kazettáim? Nyugodtan megnézhetik, csak ezek másolatok, tájékoztattam, az eredetik eltűntek szőrén-szálán az emlékházból. Hogyan lehetséges az? Kérdezte, az én feleletem az volt, úgy, hogy aki oda bement szerintem elvitte emlékbe. Hallomásból tudtam meg azt is, hogy ha látogató jött az emlékházba, a bejárati kulcsokat odaadták valakiknek, hogy gyorsan takarítsanak, igyekezzenek rendet tenni, mert nemsokára érkezik a vendég. A kazetták tartalma és a benne rejlő dokumentum felkeltette doktor úr érdeklődését.

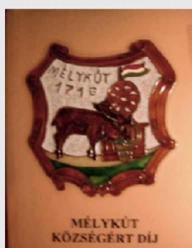
Elmondása szerint egy alkalommal, találkozott a beteg Joachimmal.

Tudott az amerikai útjáról is de már nem volt lehetősége felvenni a kapcsolatot és elbeszélgetni híres betegével.

Kazettáim végignézése után egyre többet beszélgettünk doktor úrral erről a témáról, mert úgy láttam: kimondottan felkeltettem a téma iránt az érdeklődését.

Majd egy alkalommal az emlékháznál bemutattam Mester tanítványát, Krach Ernőt, mint restaurátort. Doktor úr szimpatikus embernek találta Ernőt és felvette a kapcsolatot vele. Sokban tájékoztatta az Ernő munkájukról doktor urat, hogyan, miként alakult sorsuk, mit restauráltak együtt a Mesterrel.
Majd Ernő bemutatta az Iparművészeti Múzeumban, mert eldöntötte a doki, hogy méltó emléket állít, ennek a zseniális Szvetnik Joachim Kossuth-díjas ötvösművésznek az életútjáról. (Ha már a szakmabeliek nem írtak még könyvet.) Molnár György könyvét megvette ő is és megállapította (és sokan mások is): jónak mondható, csak a könyv maga és stílusa nem emeli ki Joachim nagyságát. Én maximálisan mellé álltam, támogatásomról biztosítottam a dokit. Amire kíváncsi volt és tudtam Joachimmal kapcsolatosan, azt elmondtam, fotók, amik birtokomban voltak, átadtam és egyre jobban úgy mondva belemelegedtünk a Szvetnik témába. A közös érdeklődés és a téma egyre közelebb hozott a dokival egymáshoz. Említettem, hogy meglátta azt a lehetetlen állapotot az emlékháznál és az nem volt méltó az emlékház környezetéhez.
Későbbiek folyamán doktor úr Mélykút Közművelődésért Közalapítványnak elnöke lett. Így a község vezetése megbízta a közalapítványt az emlékház üzemeltetésére. Én lettem megbízott gondnoka az emlékháznak. Rendbe szedtük a dolgokat a házon, kívül belül. 2005. augusztus hó 20. Mélykút Községért kitüntetést kaptam. (Mélykút község szolgálatában kifejtett kiemelkedő tevékenységért.)

Központi parkban volt az ünnepség. Több százan hallgatták beszámolóm Szvetnik Joachimmal való barátságunkról, és tevékenykedésünkről. Nagy örömmel fogadtam a megtiszteltetést. Ez újabb erőt adott a továbbiakra.
Doktor úr az anyaggyűjtés után hozzákezdett a Szvetnik mesterről íródó könyvének írására.
Több esetben jártunk Budapesten anyaggyűjtés végett különböző múzeumokban. Krach Ernőnél szinte hónaponként, rengeteg dokumentummal és elbeszéléssel gazdagította ismereteinket.
Több esetben járt itt Ernő is, baráti segítséget kaptunk ismeretségi köréből. Kikértük tanácsát a hogyan továbbra. Mindig mindenben segített, a mai napig bennünket.

Emlékháznál bontottunk építettünk, kertet rendbe tettük, a doktor úr nem röstellte megfogni a lapátot sok esetben.
Ilyen siralmas volt a ház udvara és kertje.

Az arra lakók csak nézték, figyelték, hogy milyen aktív munka folyt az átalakításkor.

Az emlékház folyosóján látható képek, Mester által restaurált tárgyak fotói (és egyebek).
Doktor úr saját pénzből finanszírozta a kert virágjai, örökzöldjei bevásárlását, és sok egyebet. Szívügyének tekintette és tekinti még ma is az emlékház gondozását. Nagy munka volt a tető meghosszabbítása, ugyanis az épület végén van a Mester műhelye, és akkor csak betontető került rá, mikor építette Joachim. Folyton beázott, és már nem lehetet annyira szigetelni, hogy az esővíz ne találja meg a befolyási pontokat. Elhatározás született, cseréptetővel folytatjuk tovább a műhely tetejét is.

Nagy sokára megoldódott hosszú távra ez a problémánk, ennek a lebonyolítását is a dokinak köszönhetjük. Boldogan meséli ismerőseinek, ha jönnek a házhoz látogatóba, mennyit dolgoztunk itt, mire így kialakult. Az események közben még ráadásul a könyv írásával is foglalkozott.
2007 augusztusában,
újra megnyitottuk a felújított emlékházat. Nagyon sok látogatónk volt, mivel kíváncsiak voltak áldásos küzdelmünkre. Vendégeket dr.Rauzs József tájékoztatta a felújítás körülményeiről, a megoldott feladatok megvalósításáról, majd Gelányi János, Mélykút polgármestere szólt az egybegyűltekhez. Utána az emlékház megtekintése következett.

(Videó filmet készített Kovács Tibor ajánlásomra az ünnepségről.)
Doktor úr sok ismerősét felkereste Joachimnak és interjúkat készített velük, amelyeket felhasznált könyvének tartalmához. Nem kis utána járás volt az anyagot összeszedni és átdolgozni, értelmessé, közérthetővé tenni az elmondottakat. A könyvkiadáshoz támogatókat találni, eleinte ígéretek voltak szép számmal. De mire adni kellett volna, az adományok, a nagy ígéretek egyesektől el is maradtak, de azért csak összejött, mire megtörtént a nyomdai munka. Nagy érdeklődés előzte meg doktor úr könyvét, bennem is feszült várakozás volt addig, míg kezembe nem vehettem a könyvet. Sokan kérdezték, milyen lesz, mekkora példányszámban akarja a könyvkiadást? Menynyibe fog kerülni? Lesz-e könyv bemutató, ezek a kérdések előzték meg a könyv megjelenését.
Ebben az évben kaptam levelet általános iskolai barátomtól, Brandenburg Gyulától, aki kalocsai lakos és szeretne velem találkozni.

Én megkeresésére azonnal válaszoltam és egyben meghívtam Mélykútra, a szülőfalujába. Elszaladtak az évek és nagyon régen, vagy 40 éve nem is láttam. Rendkívül megörültem, amikor megkaptam válaszlevelét, jön Mélykútra.
Buszmegállónál volt a találkozó, de eleinte fel sem ismertük egymást, sok változáson mentünk keresztül mindketten. Boldog ölelkezés volt az első reagálásunk, emlékek kezdtek visszatérni bennünk, hogyan is volt akkor. Majd eljött lakásomra és bemutattam családomat, lakáskörülményeim, csillagvizsgálómat, kamera gyűjteményem és egyebeket. Megtekintettük az emlékházat és elbűvölve nézte a Bölényszarv serleg fotóját.

Hosszasan beszélgettünk előző életkörülményeinkről, és már akkor megállapította Gyula barátom,”nem semmi” volt eddigi sorsod.
Elmondta, ő egy olyan amatőr író féle, és ha elmesélném a sok történetet, amit eddig végig éltem szívesen megírja. Megígértem neki: majd elmondom és elküldöm magnószalagon, úgy is lett.
Visszatérve dr.Rauzs könyvére, amelynek kéziratát már leadta, vártuk a nyomda értesítését.
Nyomdai értesítést megkapta doktor úr, és felmentünk a könyvekért Pestre. Egervári Bt. Budapest l000 példányban lett kinyomtatva. Mikor megláttam a könyvet, szinte megbabonázott szépsége, mindjárt a Molnár Gyuri bácsi könyve jutott eszembe. És rögtön egy eléggé felelőtlen kijelentést tettem, te doki ezt a könyvet a Gyuri bácsié mellé sem szabad tenni. Ez egy fantasztikusan szép könyv, remekmunka. Ezzel a könyvvel te beloptad a mélykúti lakosok szívébe magad, akik ismerték a mestert.(Gyuri bácsi könyve jóval kisebb, tartalmilag másképp vannak elhelyezve benne a Mester által elmondott események. A képek igen silány minőségűek, sajnos a lapjai már több oldalon kezdenek kihullani.) Úgy látszik rajta, hogy többszöri olvasásforgatást megsínyli.
Nagy örömömre szolgált, hogy egy igazi mesterműre sikeredett a könyv, ez méltó emléket állít falunk híres szülöttének, a Kossuth díjas ötvösművésznek, Szvetnik Joachimnak.

A könyv címe: SZVETNIK JOACHIM
Írta és szerkesztette: dr.RAUZS JÓZSEF
Kiadta: Mélykút Közművelődéséért Közalapitvány 2008

Megszületett a nagy mű, most már csak az a feladatunk, hogy az érdeklődők kezébe juttassuk. Több helyen községünkben, a könyv megjelenését plakáton, majd a helyi Önkormányzati tájékoztató c. havonta megjelenő lapban hirdették ki. Fenyő Miksa Könyvtárban tartotta dr.Rauzs a Szvetnik Joachim könyvének bemutatóját. Kb. 100 személy érkezett a nagysikerű és érdekes, profi módon megírt könyv ismertetésére. Felkért doktor úr pár szóval, beszéljek Joakimmal való kapcsolatomról. Örömmel tettem a kérésnek eleget, hisz nem kis ideig élvezhettem barátságát. (Majdnem nyolc évig, kisebb megszakításokkal, mikor külföldön dolgoztak nem találkoztunk.)

Úgy láttam a megjelenteknek tetszett rövid előadásom. Ez az esemény 2008. ápr.29. /kedd 18ó- kor történt /. Közös barátunk, Kószó Jenő szegedi lakos meg is örökített pár fotón. Könyvbemutatóról videófilmet készített Kovács Tibor (amatőr csillagász barátom).

Könyvbemutatónak nagy sikere lett, mert elvitték a vendégek a hírt, milyen szép, jó minőségű az alkotás. Tiszteletpéldányt kaptam barátomtól a következő ajánlással: Malustyik (Salga) János barátomnak, aki nélkül ez a könyv nem valósulhatott volna meg, a Szvetnik-ügy Mélykúti apostolának, sok szeretettel és nagy tisztelettel: dr.Rauzs József. Nagyon megköszöntem méltató sorait, és egy kicsit meghatódtam, de nagyon boldog voltam a könyv sikerének. Akik ott voltak a könyv bemutatón, szerintem mindenki egy példányt vett, de láttam több példányt is szorongattak egyesek kifelé menet a teremből. Későbbiek folyamán én bevetettem magam a könyv népszerűsítésébe és eladásába. (végezetül kb. 150 db-ot eladtam.)

2008. május. 20. kedd.

Budapest, Iparművészeti Múzeum.

A könyvbemutató előtt megtekintettük a kiállított Esterházy-kincseket. Közöttük azokat, amelyeket Szvetnik Joachim Kossuth-díjas ötvösművész restaurált. Tárlatvezetést tartott dr. Szilágyi András. Öröm volt látni számomra az ismerős kincseket melyek valamikor a kezemben voltak.

A képen látható: Malustyik János, Dr. Szilágyi András, Dr. Rauzs József, Dr. Rauzs Józsefné (Dr. Fülöp Katalin) Bölényszarv serleg bemutatója.

A fedeles köves serleg, amely olyan kedves volt számomra Mélykúton.

Iparművészeti Múzeum aulája.

Dr. Rauzs József könyvbemutatója és a könyv árusítása Szvetnik mesterről írott könyvének.

Kb 50 meghívott és betérő lehetett a bemutatón. Reméltük Szvetnik mester szelleme is közöttünk van. Mester barátai, munkatársai, tanítványai és a szakma képviselői is ott voltak. Beszédet mondott több szakember (keveset ismertem): Dr. Kovács József egyetemi docens, Dr.Rauzs József, Dr. Szilágyi András, Krach Ernő, és Varga Péter (mester tanítványai).

Vendégként voltak Mélykútról elszármazottak is, Drégely Imre fotóművész, Végel Mihály szakoktató (egykori osztálytársam), Szvetnik Attila borász, Drégely Ferenc „Szülőföldünk” szerkesztője. Szvetnik rokonok és elmaradhatatlan közös barátunk doktor úrral, Kószó Jenő szegedi lakos fotós (és sokan mások).

Jenő barátunk meg is örökítette az árusítást.

Ez az esemény, hogy dr Rauzs itt tarthatta a könyvbemutatót, mindennél többet ért, mivel a szakma megismert egy kiváló háziorvost, aki a legtöbbet adta Szvetnik legendáért, a restaurátorok királyáért! 100 példányt átvett a múzeum titkársága árusításra, de hamarosan el is fogyott.
Mai napig is sokan keresik ezt a nagyszerű, sikeres könyvet.

Videófelvételt készített az eseményről. Kovács Tibor.

Könyv (elfogyása) után videó bemutatókat tartottunk a könyvről, Joachim életútjáról Dr Rauzssal Baján, Sükösdön, Bácsalmáson és Jánoshalmán. Bemutatókra elkísértem és általában megvendégeltek bennünket.
Alig múlott el pár hónap és ismét ünnepelni kellett.

Mélykút 2008. augusztus 20.

Központi Park. Ünnepi naggyűlés a lakosság részvételével. Államalapító Szent István ünnepe, amely a hagyomány szerint egyben az új kenyér napja, állami ünnep.Több százan várták az ünnepi beszédeket, majd mikrofonhoz lépett Gelányi János, Mélykút polgármestere és beszámolt községünk jelenéről, tervezettekről, megvalósult tervekről és egyebekről. Naggyűlés végén következtek a kitüntetések felolvasása, egyszer csak hallani lehetett: Mélykút nagyközség Önkormányzat Képviselő Testülete Mélykút Községért Díj kitüntetést adományozza dr.Rauzs József részére, Mélykút község szolgálatában kifejtett kiemelkedő tevékenységéért.Kérem a kitüntetést, vegye át, mondta Gelányi János, Mélykút polgármestere. Nagy tapsot kapott, sokan gratuláltak neki, köztük természetesen én is. Ha valaki megérdemelte a kitüntetést, akkor ő igazán, aki sokat fáradozott Szvetnik hagyaték rendbe tételeléért, Szvetnik könyv megírásáért. Azóta is nap mint nap megjelenik és felügyeli a ház, kert és lényegében, tényleg a Szvetnik hagyaték állagának megóvását szinte szívügyének tekinti. Arra kérem a mindenhatót, óvja meg mindkettőnk egészségét még hosszú távon, hogy szolgálhassuk e nemes ügyet.

2008. október. 25.

Életem ismét nagy eseménye következett 50. éves általános iskolai osztálytalálkozó.

A képen előtérben Szvetnik Lajos és Malustyik János

Összeseregletttünk a Béke étteremben a találkozó végett, majd átmentünk iskolánkba és főleg a régi osztályba. Ott jöttünk össze nagyon rég nem látott barátok, tanárok. És főleg az én egykori jó barátom is ott volt: Brandenburg Gyula. Megörültünk ismét a találkozásnak és meg invitált Kalocsára. Hívásának később eleget is tettem. (Előtte csak ifjú koromban voltam Kalocsán.)

2009. augusztus. 15.

VÁROSAVATÓ ÜNNEPSÉG.

Meghívót kaptam Mélykút Város Önkormányzatától. Mélykút város lett.

Központi parkban lett az ünnepség megtartva. Fél falu lakossága ott volt az ünnepi avatón. Beszédet mondott Pelczné Dr. Gál Ildikó, a Magyar Országgyűlés alelnöke. Gelányi János Mélykút város polgármestere.

Vendégek voltak külföldről a testvérvárosok küldötteinek vezetői is felszólaltak.
A Magyar Szent Korona másolata itt volt az ünnepségen, díszőrség vigyázott rá.

Kitüntetések adományozása is történt.
Az avató után Szegedi Nemzeti Színház művészei szórakoztatták a vendégeket. Helyi Együttesek léptek fel: Szederinda Citerazenekar, Mélykúti Asszonykórus, MME Anna Táncklub stb. stb. Tűzijáték, majd utcabállal zárult az a nap. Én szokás szerint filmeztem, de délelőtt Szvetnik házban ügyeletet tartottam a látogatók végett. Két kedves család látogatott el délelőtt folyamán, mivel ők is meghívottak voltak az ünnepségre, és még nem látták a házat. 2010. április 28.
Látogatók voltak a Szvetnik emlékháznál Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület, Szegedi Móra Ferenc Múzeum Tagcsoport kirándulása következtében jutottak ide 24 fővel.

Emlékház meglátogatása után eljöttek és megnézték a Carl Sagan magán csillagvizsgálót és a kamera gyűjteményem. Szerintük fantasztikus élménnyel lettek gazdagabbak!
2009 augusztus végén felkeresett az én kalocsai barátom, Brandenburg Gyula és egy meglepetéssel szolgált. Jani barátom, kész a könyved, amit írtam az elmesélt történeteidről, Vakuvillanások címmel. A meglepetés ereje szakadt rám, ugyanis nem gondoltam én komolyan, hogy ezt tényleg ki is nyomtatja a barátom.

Azóta úgy érzem, soha nem tudom viszonozni ezt a jóságát és áldozatkészségét Gyula barátomnak. Ekkor indult el kettőnk között egy örök barátság hátralévő életünkben. (A könyvnek nagy sikere lett családomban és baráti körben is.)

2010. szeptember. 6.

MOLNÁR GYÖRGY

iró (l928-2010) Temetése Öttömösön. Sajnos elment ő is a barátja után. Most már fenn meditálhatnak Joachimmal. Mélykút képviseletében hárman voltunk: Börcsökné Kiss Erzsébet, a Művelődési Ház és a Fenyő Miksa Könyvtár igazgatója, Novok Rostás László ny. tanár, Malustyik János, a Szvetnik Emlékház gondnoka. Több százan voltak Gyuri bácsi temetésén barátok, rokonok, pályatársak, ismerősök. Munkásságát méltatta Dr.Majzik István, a Bába Kiadó igazgatója. Az özvegy kérésére videófilmet készítettem a szentmiséről és a temetési szertartásról. Nyugodjon békességben, egy barátommal ismét kevesebb lett! Űrt hagyott lelkünkben távozásával, akik szerettük Gyuri bácsit.

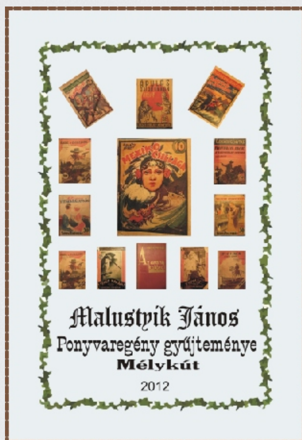
2011- ben, barátom Brandenburg Gyula javaslatára én is hozzáfogtam egy könyv megírására, amelyet Gyula szorgalmazott. Előjöttek újabb történetek életemből, és azt mondta, most már írd meg te magad, megmutattam az utat, járj rajta! A könyvben 45 eseményt dolgoztam fel, amely szinte vakuvillanásként tört elő gondolataimban. A könyv címe ezek után a Vakuvillanások 2 lett, amelyet Fehér István ny. tanár, író barátom lektorált. Szerkesztette és összeállította az anyagot Kovács Tibor. A zárszót Kalocsán élő kedves barátom, Brandenburg Gyula tollából olvashattuk. Könyv tartalmát közkincsé téve, feltettem az internetre, a történeteim sokakat megmosolyogtatnak…

2011 őszén ismét könyvírásnak adtam a fejem. Feldolgoztam a birtokomban lévő régi ponyvaregények bemutatását és a kor úgynevezett szennyirodalmát. Pedig akkor, mikor ezek a művek megjelentek, nagy olvasótábora volt. A kis embertől a milliomosig sok ember olvasta őket és szórakozott tartalmukon.

E kis bevezető után száz egynéhány könyv címlapját lefényképezve adtam közre a következő ajánlással:

„Ajánlom mindazoknak ezt a kis könyv bemutatót, akik még nem találkoztak ezzel az irodalommal.”

Ismét az internetre tettem fel az érdeklődőknek és a kíváncsiaknak.

Malustyik János Ponyvaregény gyűjteménye címmel.

2012. január havában

ugyancsak könyvet jelentettem meg, mely az interneten található:

Filmsztárok Mélykúton, Malustyik János gyűjteménye címen.

Valamikor én is voltam fiatal, ábrándjaim, és ideáljaim is voltak akkoron. A sztárfotó gyűjtés szenvedélye kapott el, több világhírű filmművésztől kaptam dedikált fotót. Ezeknek fényképét őrizgettem évtizedeken keresztül, és eldöntöttem, ezeket is közkincsé teszem.

A Tv-ben láttam egy riportot egy budapesti (korombeli) hölgyről, akinek 1200 db vásárolt (néhanéha kapott) színészkép gyűjteménye van.
Akkor döntöttem el, hogy az enyémet is bemutatom, csak a kettőnk között az a különbség: én mindet kaptam, dedikálva, és a borítékjai legtöbbnek megvan, negyven év után is! 1960-1968-ig kapott fotók ezek, dedikálva.

Visszatérve a csillagászatra, talán még annyit érdemes megírnom, amikor az idő engedi, általában figyeljük az égi eseményeket. De az utóbbi időben úgy érzem, kezd a városunkban az érdeklődés lanyhulni a csillagászat iránt.

Nálam is bejött sok olyan visszatartó esemény, ami gátolja ezt. Pár éve a Magyar Csillagászati Egyesületbe küldtem a vendégkönyvet, amely a kezdetektől szinte napjainkig dokumentálta a látogatók írásait, véleményeit. Soha vissza nem kaptam, különböző és félre vezető értesítéseket kaptam a könyv holléte felől. Azóta szinte megszakadt bennem valami, ami a MCSE-hez köt. Ha ezek így vigyáznak az amatőr társadalom beküldött dokumentumaira, akkor ez a társaság vezetősége igencsak felelőtlen. A padlástérben kialakított „kis csillagvizsgálóban" szoktunk gyakran észlelni, egy ugyanolyan szinte megszállott amatőr társammal, mint én.

Sok szép estét eltöltünk együtt a Hold, bolygók és csillagok szemlélésével, fényképezésével.

A régi „csillagász”barátok, akikkel kezdtük vagy elköltöztek, vagy tanulnak, esetleg ők maguk is vásároltak távcsövet.
Annak örülök legfőképpen, hogy azért pár száz emberrel sikerült megismertetnem nagy vonalakban a csillagászati alapismereteket.

Legyen itt a mélykúti amatőr csillagász baráti kör tagjainak névsora. És akinek főképpen köszönhetjük, hogy ez a kis társaság összejött. Először is Orbán Károly bácsalmási barátunkat említem meg, mert az ő sikerein felbuzdulva indult meg Mélykúton az amatőr csillagászat. Sokat köszönhetünk neki, szinte napi kapcsolatban vagyunk még most is vele. Az ő technikája kiemelkedően profi a csillagászat terén.
250 mm x 1250 mm Newton, 300 mm x 1500 mm Orion
350 mm x 4000 mm Maxutov (Dán András gyártmánya)
11 x 80 Wixen binokulár.

Rideg Norbert technikája 200 mm x 1400 mm dobson és 20 mm x 60 mm binokulár.
Viszmeg Tibor technikája 200 mm x1450 mm Newton.
Mikó Ferenc technikája 200 mm x1400 mm Newton.
Borsos János technikája 200 mm x1450 mm Newton.
Vörös Sándor technikája 70 mm x 900 mm refraktor
Molnár György technikája 150 mm x 1400 mm Newton.
Kovács Tibor OKJ-s számítógépes szakember.
Fábián Lajos „kis csillagász” (Elektronikai üzletvezető)
Mackó András (nyugdíjas TV-szerelő)
És nem utolsó sorban, akinek a legtöbbet köszönhetek, hogy eljutottam idáig: Balázs Tibor úrnak hálás köszönet, hogy technikai alapokkal és szakirodalommal egyengette az utam a csillagászat terén.

A képen látható személyek: balról jobbra 1999. július 21-én a mélykúti Carl Sagan magán csillagvizsgáló megnyitóján Orbán Károly Bácsalmás, Balázs Tibor Mélykút, Busa Sándor Harkakötöny, Viszmeg Tibor Mélykút, Borsos János Mélykút, Mikó Ferenc Mélykút,

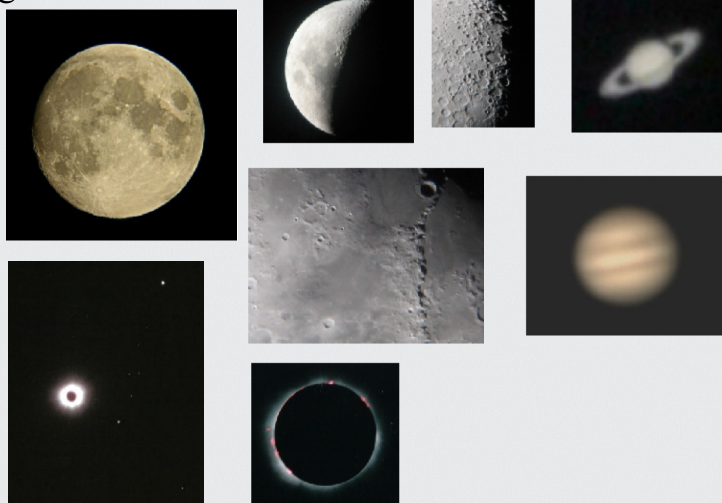
A csillagvizsgáló vezetője: Malustyik János

Carl Sagan amatőr csillagvizsgáló technikái:

Számítógépek, fényképezőgépek (hagyományos, digitális) 200 mm x 1450 mm Newton, 10x700as refraktor,

(vezető távcső), ZRT 457M 30x60x700 as refraktor, Taír 4,5x300as refraktor, 80x500as Smidt-Cassegrin, 10x50es Bresser és 10x50 Hanimex (binokulár) és végül digitális kamerák, Monitorok és kiegészítők.

Ilyen technikai háttér mellett dolgozunk, tanulunk, és ha minden sikerül, fejlődünk az amatőr csillagászat terén.

Kovács Tibor és Malustyik János felvételei.

A kamera gyűjteményemről csak annyit tudok mondani, hogy nem sokára elérem az 1000 db-ot, amelyet célul tűztem ki. Szinte az egész fényképezés és amatőr filmezés területeiről van gyűjteményemben. Újságcikkek jelentek meg a gyűjteményemről nem is egy alkalommal, sőt a Hazai Turizmus stábja is felkeresett egy alkalommal. Gondolataimban arra felé járok, hogy írok ismét egy könyvet kimondottan a kamera gyűjteményemről.

VÉGE

CHINON
Coke
Polaroid
SX-70
PENTACON